

НА СТОРОЖИ

1947

7(27)

За Українську Самостійну
Соборну Державу!

вільності Народам!

Свобода Людині!

НА СТОРОЖІ

Український щомісячний журнал політики і суспільного життя.

7 (27)

Липень 1947

Рік II.

ЗА СПІЛЬНИЙ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ РЕВОЛЮЦІЙНО-ВІЗВОЛЬНИЙ ФРОНТ БОРОТЬБИ!

ХАЙ ЖИВЕ ЄДНІСТЬ КРАЮ Й ЕМІГРАЦІЇ!

ВСЕ НА ДОПОМОГУ КРАЄВІ, ЯКИЙ БОРТЬСЯ!

"... звертаючись до Вас в цей історичний момент, намі Друзі на еміграціі, кличемо Вас також там у далеких краях Європи і всього світу, станути єдиним спільним фронтом за велике спільне діло, за відбудову Української Самостійної Соборної Держави. Нехай підуть у непам'ять всі спори, хай маліє та зникає все, що може Вас ділить, хай живе й розвивається те, що Вас єднає, що Вас лучить, що робить з Вас могутнє українське рамя на виганщині, яке дасть піддержку Краєві та поможе всьому народові неоти важкий тягар візвольної боротьби. Тільки спільними зусиллями Край та еміграціі, тільки при вмілому використанні назовні боротьби, що іi веде сьогодні Край, тільки у спільній акціі всього українства - здобудемо Українську Державу." (Із Звернення УГВР та УПА до українців на чужині, липень 1945 р.)

НА СТОРОЖІ. - Український щомісячний журнал політики і суспільного життя. - Орган Закордонних частин Організації Українських Націоналістів. - Редакція Колегія.

ЧИТАЙТЕ Й ПОШІРЮЙТЕ ВІДАННЯ ЗЧ ОУН!

З ХАТИ ДО ХАТИ!

З РУК ДО РУК!

З М І С Т :

1. -	: Нота Генерального Секретаріату Закордонних Справ УГВР до Голови Ради Безпеки ОН	Стор. 3
2. -	: Письма Генерального Секретаря Закордонних Справ УГВР до Президента США і Премера Великої Британії	" 5
3. -	: УПА в боротьбі проти червоних тоталістів .	" 6
4. Б.Озерський:	Догми нашої революціі	" 9
5. Б.О.	: За залізні когорти	" 12
6. Спектатор	: Маячення яничарських підголосків або люди, що впали з місяця	" 14
7. В.Князенко	: "Стихійний спосіб" або чого можна навчитися з брошурки Теодора Залу- жного "УРДП та ії критики"	" 16
8. Л.Замковий	: "Літературні" герці "Камбрбум-у" ...	" 20
9. Проф.Г.Ладан:	Російська православна церква як зна- ряддя московської політики в минуло- му і сучасному	" 25
10. В.Барський	: Політичний огляд міжнародних подій .	" 31
11. В.К.	: Ще не усвідомили (із підсоветської дійсности)	" 35
12. В.Сервус	: Шпигун (замість фейлетону)	" 36

— 000 0 000 —

ЧИТАЙТЕ Й ПОШІРЮЙТЕ "НА СТОРОНІ"!

НОТА ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УГВР

ДО ГОЛОВИ РАДИ БЕЗПЕКИ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

(УПС) - Дnia 30.травня ц.р. Генеральний Секретар Закордонних Справ УГВР пан Микола Лебідь вислав на руки Голови Ради Безпеки Об'єднаних Націй ноту такого змісту:

"До Голови Ради Безпеки Об'єднаних Націй
Справа: Нагла нота з проханням нечайної інтервенції
в справі загрози світової безпеки й миру,
створеної договором для спільного поборюван-
ня українських повстанців між урядами Союзу
Советських Соціалістичних Республік, Поль-
ською Республікою і Чехословацькою Республі-
кою.

. Пане Голово!

Як уповноважений Генерального Секретаріату Української Головної Визвольної Ради, підпольного національного уряду України, що керує визвольними змаганнями українського народу на українських землях, маю честь звернути Вашу увагу на наступне:

1. Дня 7.травня 1947 року міністр закордонних справ Польської Республіки п.Модзедевський зложив офіційну заяву своєго уряду перед комісією закордонних справ польського парламенту у Баршаві, в якій повідомив, що між урядами Польської Республіки, Союзу Советських Соціалістичних Республік та Чехословацької Республіки заключено дого вір в справі спільного поборювання українських повстанців силами по вище названих договірних сторін.

2. Ггаданий повище договір є завершеним і офіційним потвер-
дженням факту насильного винищування українського народу і його об-
оронних сил, яке кожна з договірних сторін вела досі окремо на о-
панованіх її українських землях. На такий стан речей на теренах, заселених частиною українського народу, я мав нагоду вже вказувати компетентним міжнародним чинникам, зокрема моєю потовою з дnia 26.ли-
стопада 1946 року, висланою до Голови Господарської і Соціальній Ра-
ди Об'єднаних Націй. В тій ноті я просив прослідити стан на землях, заселених українським народом на захід від т.зв.лінії Керзона, тоб-
то на теренах, що по другій світовій війні були, без узгляднення во-
лі таємчого населення, на підставі договору між урядами Польської Республіки і Союзу Советських Соціалістичних Республік, підписано-
го дnia 16.серпня 1945 р., влучені до польської держави. Я вказував тоді на насильче виселювання українців з тих теренів та предложив докумети терору урядових частин польської армії і польської поліції над мирним українським населенням. Водночас я стверджував, що, незалежно від того, що виміна населення між урядом Польської Республіки, а т.зв.урядом Української Радянської Соціалістичної Республіки мала бути покінчена дnia 30.червня 1946, далі тривало насильне ви-
селювання українського населення.

3. Мені прикро ствердити, що терор польських військових і адміністраційних чинників триває безпереривно ділі. Це викликає оборон-
ну екцію українського населення та оборонні дії Української Повстан-
ської Армії, що хоронить українське населення. Подібний стан існує також на інших українських землях. Так отже, по двох роках від за-
кінчення воєнних дій в Європі, Україна є тереном відкритих воєнних дій трьох договірних сторін проти українського мирного населення. -

Результатом тих дій є згаданий договір, що створює нормальний воєнний фронт в центрі Європи, а зокрема здовж і по обидвох боках т.зв. лінії Керзона та здовж і по обидвох боках чесько-словацько-польського, чесько-словацько-українського, українсько-мадярського та румунсько-українського кордонів. Згідно з останніми офіційними по-відомленнями, що я іх одержую від Генерального Секретаріату Української Головної Визвольної Ради, у винищувальних акціях проти українського народу приймають участь також мадярські та румунські військові та поліційні частини. В цей спосіб офіційно відкрито тро-ма державами фронт проти українського мирного населення та його оборонних сил, то в цей спосіб стали стороною в існуючому конфлі-кті. В обличчі такої неспровокованої агресії, українське населен-ня під керівництвом Української Головної Визвольної Ради веде те-пер розлуччу боротьбу в обороні своїх прав на існування та про-ти цілковитого знищення.

У звязку з таким розвитком подій стверджую, що:

1. Стан, що заіснував на українських землях в результаті другої світової війни, є суперечний з основними принципами про сво-боду народів і людини, на яких, з Атлантійською Картою і Картою Об'єднаних Націй, що іх підписали також сигнаторі потрійного дого-вору проти Української Повстанської Армії, мав бути побудований новогений світ.

2. Заключений між урядами Союзу Советських Соціалістичних Ре-спублік, Польської Республіки та Чехословацької Республіки дого-вор, суперечить принципам і статутові Об'єднаних Націй, бо

а) санкціонує насильство, як засіб для розв'язання проб-леми міжнародного порядку та не відповідає обов'язуючим всіх чле-нів Об'єднаних Націй нормам про ладнання спірних справ мирними за-собами та неуживання насильства (глава I, стаття 2, абзац 3, 4 статуту ОН),

б) доводить до намагання одностороннього розв'язування поодинокими державами проблеми міжнародного характеру, а спір, про-який в даному випадку йдеється, перестав бути з моментом заключен-ня договору трьох держав внутрішньою справою тих держав і не під-падає під статню 2, абзац 7, глава I статуту ОН,

в) покликаний до життя для цілей, що не є згідні з осно-вними принципами Карти Об'єднаних Націй та не виконує вимог між-державних регіональних зговорень (глава УІІІ, стаття 52, абзац 1 і стаття 53, абзац 1 статуту ОН).

3. Названий договір творить загрозу світової безпеки, бо

а) уможливлює тривалу мілітарну пенетрацію одної великої держави на теренах інших договірних сторін,

б) створює основи для того, щоб у випадку послаблення свободолюбивих демократичних сил, що боряться, згідно з Атлантійською Картою, на відзискання своєї повної державної незалежності, розросталися тоталітарні насильницькі системи, що в своїму нама-ганні поневолити інші народи прямують до нарушенння сучасного міра.

В обличчі ситуації, що створює загрозу для світового міра, про-шу, щоб Рада Безпеки, згідно зі статутом Об'єднаних Націй (глава VI, стаття 34 і глава VII, стаття 39):

1. Зарядила негайну провірку ситуації, витвореної на україн-ських землях, для ствердження, що договір трьох держав - Союзу Со-ветських Соціалістичних Республік, Польської Республіки та Чехо-словачької Республіки і викликані ними дії, є незгідні з принципа-ми Об'єднаних Націй та для ствердження, наскільки продовжування

існуючого збройного конфлікту на українських землях творить загрозу миру і світової безпеки.

2. Вимагана від договірних сторін потрійного порозуміння, що є членами Об'єднаних Націй, щоб вони заперестали негайно всяких мілітарних та винищувальних дій на згаданих теренах юж до винесення в тій справі оцінки й рішення Ради Безпеки.

Водночас, іменем Генерального Секретаріату Української Головної Визвольної Ради, якому підпорядкована Українська Повстанська Армія, декларую нашу готовість узгіднити наші дії з рішенням в тій справі компетентних органів Об'єднаних Націй, що по засягненні опіку всіх заінтересованих сторін, зокрема умандованых представників Української Головної Визвольної Ради, винесуть свої постанови в справі з"ясованого конфлікту.

- о о о -

ПІСЬМА ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УГВР ДО ПРЕЗИДЕНТА СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ І ПРЕМЕРА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

(УПС) - Генеральний Секретар Закордонних Справ УГВР пан Микола Лебідь вислав дnia 30.травня ц.р. до урядів Великої Британії, Сполучених Штатів та інших урядів держав Західу відкриті ноти до Голови Ради Безпеки Об'єднаних Націй та супровідні письма з проханнями про піддержку української справи на форумі Он. В письмі, адресованому на руки пана Гаррі Трумена, читаємо м.ін.:

"Будучи глибоко переконаним, що Ви робите все, що Вам можливо для того, щоб забезпечити мир в повоєнному світі, я осмілююсь звернути Вашу увагу на залучену пильну ноту до Голови Ради Безпеки ОН, в якій я висловлюю мое шире й обосноване переконання, що мир є загрожений через події, що тепер мають місце в Україні, а спеціально в її західних областях та прошу про розслідування винвореної ситуації."

З"ясовуючи коротко сучасний стан в Україні і підкреслючи водночас великий вклад українського народу в спільну боротьбу за розвал гітлерівської тиранії, Генеральний Секретар пише:

"І коли кажется, що остання війна велась за те, щоб забезпечити принципи Атлантическої Карти, я мутиу сказати, що в жодній частині світа ці принципи, як і принципи Декларації про Чотирі Свободи не мають кращої нагоди бути здійсненими, як власне в Україні. Пому панування терору й сили Советів над мільйонами українців вимагає реізії сучасного порядку в Центральній і Східній Європі, якщо тривалий мир має бути осягнений в цій частині світу."

Стверджуючи, що розгромлення большевиками сучасних візволючих дій українського народу відкрило б большевикам широкі можливості наступу на Захід, та покликуючись на становище президента Трумена, яке він зайняв в дні 12.березня ц.р., коли то засудив всяке насильство узброеної менності над безоборонною більшістю, Генеральний Секретар кінчить свого листа проханням до Г.Трумена "доручити урядові Сполучених Штатів підтримку нашої справи перед Головою Безпеки на те, щоб забезпечити мир і безпеку в повоєнній східній Європі."

В аналогочному письмі до пана Етлі Генеральний Секретар з"ясовує сучасну ситуацію українського народу та значення його візволючої боротьби для цілого світа, а зокрема для Європи та в підсумках пише:

"Не є мотиви, які заставили мене звернутися з проханням про

піддержку на терені Ради Безпеки нашої слушної справи до Вас, Експрезиденті, як до керівника політики того народу, що стояв завжди на стороні великих ідеалів свободи людства. Міжнародний характер української проблеми в сучасний момент і ці важкі жвилини, що іх в обороні людства перед тоталітарним знищеннем переживає Україна, по-инні заставили всі демократичні народи Заходу до інтервенції в цій справі, від якої у великій мірі залежить не тільки питання дальнього миру в Європі, але також питання того, чи в найближчому часі європейські народи будуть вільними, чи втратять свою волю."

Письмо кінчається проханням підтримати українську ноту на форумі Об'єднаних Націй.

- о о е -

УПА В БОРОТЬБІ ПРОТИ ЧЕРВОНИХ ТОТАЛІСТІВ

Лії українських повстанців зростають

(УНС) - "Зальцбургер Нахріктен" з дня 10. червня ц.р. пише: "Зростаючі дії українського підпольного визвольного руху в східній Польщі утруднюють комунікацію і функціонування публічних установ. Так наприклад поттіві посили, призначені до місцевостей, положених на правому березі Сяну, вертаються до надавців з заміткою "зворст" ("ретур").

Подібні факти підтверджує агентство ІПК, що в своєму звідомленні з 9. червня ц.р. подає: "Польська газета "Валька Молодих" розглядає питання національного руху, що стало зростати на силі серед українців у східній Польщі та проводить терористичні акти, як наприклад напади на залізниці, підпалювання лісів, саботаж на теренах нафтових покладів і ін. Газета вважає цей рух серйозною небезпекою, що є для Польщі більша, як минулий гітлерівський режим."

Представляти українських борців за волю власного народу, як терористів, є, як відомо, випробуваною методовою польсько-большевицької пропаганди. Такою методовою є також порівнювання Української Повстанської Армії з гітлерівським режимом. Та такі брехні і клевети в нічому не поменшують ваги визвольної боротьби українського народу.

Українські повстанці в східній Словаччині

(УНС) - Спеціальний кореспондент англійської газети "Дейлі Мейль" повідомив з Праги в дні 31. травня ц.р. про наступне: "Населення Східної Словаччини є залярямоване активністю польських дезертирів, що проходять кордон, плюндруючи словацькі хутсри та села, але, як часі, не доконують актів насильства. Ці банди в групах 20 до 30 людей, звані бандерівцями, є відомі як групи антикомуністичних втікачів зі східної Польщі, як члени колишньої польської армії Андерса та як німецькі дезертири. Вони з узброєні і носять однострої. "Хні ді" були голосні минулого року, є в часі зимових місяців вони притихли. Тепер вони знову проходять Карпатські гори зі сторони Польщі."

Англійський кореспондент, що повідомляє з Праги, послуговується окресленнями у відношенні до українських повстанців, що їх ужигає пропаганда большевиків та їх сателітів. Звідси також закид "плюндрування сел".

Регулярні армії проти УПА

(УПС) - Швейцарська газета "Ді Тат" повідомляє за "Ройтером" в дні 13.червня ц.р.: "Широкі простори східної Польщі є цілковито замкнені для цивільної комунікації. Спеціальні відділи польської поліції, частинно піддержувані регулярною армією, ведуть операції проти українських націоналістів. Українці тепер ще держаться, але польська влада числить, що зможе скоро зламати іх опір."

Такі надії поляки плекають вже три роки.

Потвердження завзятих боїв на східніх українських окраїнах приносить також французька газета "Комба" з 12.червня ц.р. Вона пише про "активність бандерівців в південно-східній Польщі" та в "сусідніх районах України". Бодночас ця газета приносить обмирні інформації про ті терени, на які тепер польська влада переселяє українців, тобто про східну Прусію. Вона пише:

"Терени, на які тепер спрямовується це опірне населення, - є найбільшими теренами з цілої Польщі. В трьох четвертих вони покриті багнами і тому іх досі лишали на боці в планах залюднення та розбудови "відзисканих земель". Ці терени називають "мазурами", воно є в половині згерманізованих (в 1920 році вони голосували за Німеччиною) і мають найменшу густоту населення в цілій Польщі. Не-портовани одержать там землю, в час, коли господарства, що іх воно мають лишати в східній Польщі, будуть приділені польським колоністам, які приходять зі сусідніх околиць."

Партизанські бої в Бесарабії

(УПС) - Австрійська газета "Зальцбургер Фольксрайтунг" з дня 21.червня ц.р. повідомляє за агенством ІПК з Букарешту про повстанські бої, не називаючи виразно, що йдеться тут про дії УПА, наступне:

"Букарешт. Урядові звідомлення стверджують існування партизанських груп на теренах між Дністрем і Дунаєм. Ці антикомуністичні групи, що стало зростають на силі, створюють труднощі у різних ділянках публічного життя і поширюються через Дністер до Тирасполя та Одеси. Для поборювання партизан, що виступають в малих частинах, уживають советської армії."

Українські народні маси піддержують активно українських повстанців

(УПС) - Кореспондент англійського щоденника "Таймс", повідомляючи з Варшави про виселювання українців з-за лінії Керзона до Східної Прусії, пише в дні 10.червня ц.р., що, згідно з урядовими варшавськими повідомленнями, українці тих земель виявили свою "ворохість до Советської Росії", вдержували "контакти з українцями з закордону" та "піддержували стало українських терористів".

Намагання наїмних зайламців виправдувати іхні репресії визвольною боротьбою українського народу, є знані нам з нашого минулого та мають служити ворогам на те, щоб заломити волю України до боротьби. Ці ворожі намагання не давали однак досі ніякого результата і не дають ім його сьогодні.

(УПС) - Наш кореспондент повідомляє з Krakova: "І мав нагоду говорити з одним учасником оборонних дій УПА-Захід і він подав мені наступні дані про ситуації: Незалежно від посиленого наступу польських і більшевицьких частин на відділи УПА, іхні намагання завдати нам вирішальних ударів, - не увінчалися результатом. Це однак не змінює факт, що сучасний натиск ворога на наші відділи є дуже сильний. Сила ворога заслючується передусім в його добром вивіненні, в час коли основу сили УПА творить передусім безприкладний героїзм бійців і командирів та повна піддержка населення. Останньо вислано проти УПА відділи, зложені з польських комуністів зі Шлеська і зі східної Галичини. Ними проводили старшини советської армії, вдягнені в польські однострої. Дуже активну участь в поборюванні УПА проймав т.зв. "батальйон смерті" Міхальського та після смерті ген. Сверчевского - "гвардія Сверчевского."

Про розміри теренів боротьби мій співрозмовець подав, що вона обіймає собою не тільки західно-українські землі, але також осередні, а навіть східні, хоч ці останні в менших маштабах. Помітна визвольна боротьба проходить зокрема на південно-східніх українських землях, головно на тих теренах, що в часі минулого війни були загарбані румунами.

Співрозмовець підкресловав факт об'єднання українського народу в боротьбі на землях під керівництвом УГВР та звертав увагу на конечність спільної акції всього українства-закордоном, зокрема за океаном, в обороні України."

Польсько-українські бої

(УПС) - Американська газета в німецькій мові "Ное Цайтунг" ч. 53 приносить таке повідомлення агенства "Асошиейтед Пресс" з Варшави з дня 3 липня ц.р.

"Як офіційно подають, польські відділи безпеки при піддержці частин регулярної армії боряться в районах Любліна і Krakova, як та -кож в чеських і російських прикордонних теренах проти шістьох великих груп українських націоналістів. Українці, що мають свої сховища в розтяглих лісах, є узброєні в кулемети та важкі гармати. До сі мало бути 22 тисячі українців вбитих, ранених, або взятих в полон. Польські відділи твердять, що українців піддержують рештки колишніх польських фашистівських підпольних організацій. Для скоро-го покінчення боїв захадано помочі Чехословаччини і Росії."

Так отже на практиці проходить в центрі Європи жорстока винищувальна акція трьох жерхав проти свободолюбивих сил українського народу, що своєю кров'ю захищають не тільки свої власні інтереси, але також інші вільні народи перед варварством тоталітаризму.

- 000 0 000 -

"ВСІ НАШІ ЗУСИЛЛЯ Й УСІ НАШІ ТРУДИ ВІДДАМО НА ПОТРЕБУ НАШИМ ГЕРОЇЧНИМ БІЦІМ І СТАРШИНАМ НАШОІ СЛАВНОІ УКРАЇНСЬКОІ ПОВСТАНСЬКОІ АРМІІ (УПА), ПІДПОЛЬНИМ БОРЦЯМ УКРАЇНСЬКОГО САМОСТІЙНИЦЬКОГО ФРОНТУ, І ВСЬОЮ УКРАЇНСЬКОЮ НАРОДОВІ, ЩО БОРЕТЬСЯ НА РІДНИХ ЗЕМЛЯХ!" (Із Звернення Пресидії УГВР і Головної Команди УПА до всіх насильно вивезених з України, до всіх українців на чужині, - липень 1945 р.)

Б.Озерський.

ДОГЛЯ НАМОІ РЕВОЛЮЦІЇ

Багато сьогодні говориться про тенденцію світу до уніфікації. Всюди проповідується понаддержавні і понаднаціональні конструкції, мовляв, вмірає національна ідея, а росте інтернаціональна.

Ми ж отоімо на діаметрально протилежному становищі. Ми визнаємо, що щойно тепер національний принцип організації світу в повні розгортається.

Світ іде не по лінії уніфікації, а диференціації. Наближається розвал імперій взагалі, повстають, зглядно усвідомлюють своє політичне буття чимраз нові народи, які стають державними націями. Факти: Індія, Індонезія, Ява, Палестина, Єгипет, - розвал Польщі, УСРР, Югославії, Філіппіни, Ліберія, Сіям, а зокрема відособлені тенденції таких державних націй, як Україна, Туркестан, Білої русь, Прибалтійські країни і ін. Змагання цих всіх і багатьох інших народів підтверджують нашу тезу про те, що нації стають краєугольним каменем побудови світу, а не жодні понаднаціональні форми. Таких не було, немає і не буде. Нам можуть заперечити, що, мовляв, чейже здобута большевицькою імперією Польща, Югославія і ін. стверджують що інше. Якраз навпаки. Польща програла тому, що заперечувала національний принцип, поневолючи інші народи. Югославський большевізм поневолив силовою хорватську націю, що мала власну державу. Чеський большевізм за допомогою російського большевізму по-корів свободолюбний словацький народ, що мав свою національну державу. Насильне підкорення свідчить якраз про протилежне, саме, що органічний розвиток світу йде в протилежному напрямі. Адже, наведені факти включно з тим, що навіть такі маленькі народи, як балтійські, усуверенилися і зовсім не думают зрикатися своїх прав на власні національні, ні від кого незалежні держави, - свідчать про те, що російському імперіялізму не вдалося винародити навіть маленької Естонії.

Ще ніхто не зрікся права на життя, зніхто ніколи не зре-четься власної держави! Звідси в нас тотальна і абсолютна афірмація нації, а заперечення всякого інтернаціоналізму, як зброї панів-ників націй для обману поневолених, як "ідеологічного" обосновування їх імперіялізму, як фікції для легковірів, що думають, наче б існу-вали в житті інші закони як національності.

На майбутнє не думаемо, щоби були які вищі понаддержавні чи понаднаціональні конструкції, а будуть, як і бували, лише між-державні, як засіб оборони своєї свободи перед імперіялізмами, таї ніколи, по-нашому, не відомрут. Всі утопії з ОН чи Ліги націй - це тільки засіб для панівничих націй зберегти свої впливи в світі, прикриваючи чагу правду фіговим листком "всесвіт-ництва", чи іншої "універсальної" ідеї, якої не має, не було і не буде. В жодні "універсалістичні" конструкції ми не віримо. Най-вищою конструкцією буде завжди національна держава. Так було від століть, так буде і по століття. Не даймо себе обдуру-вати пануючим націям. Бо ще ніколи так не бувало в історії, щоб поневолена нація відвигала якусь інтернаціональну ідею, щоб за по-мічю її визволитися з під національного, а через це і соціального гнету, а завжди визволялася поневолена нація завдяки власній, виключно національній ідеї. Інтернаціоналістичні ідеї за-вжди вигали панівні нації, щоб обдурити поневолених і вправ-дати тим свій гнет. Людська природа буває така, що в ім'я універ-саліної ідеї, навіть обманливої, дозволить себе якийсь час гнати па-тики, а не піде в бій во ім'я нагої імперіялістичної ідеї панівна-

нації. Тому нацисти швидко програли, бо були занадто "щирі", а більшевики ще держаться, бо ще нині потрапляють соціалістів і лібералів всього світу обдурювати "єдиною соціалістичною країною" в світі. Звідси і їх апoteоз т.зв. "жовтневої революції", яка була найбільшою контрреволюцією, яку знає, історія всіх часів. Це найбільший обман світу по всі часи.

Бо що ж, нарешті, сталося в тому славетному "октябрі"?

"Жовтень" задавив національно, а через те і соціально визвольні революції України, Білорусі, Кавказу і ін. Він врятував цілість російської тюрми народів. Він зліквідував Українську Державу. "Жовтень" був реакцією, протиреволюцією. Не більшерики, як думає деято, зрадили "жовтневу революцію", а вона сама була зрадою Революції Народів, яка що лише почалася в лютні-березні 1917 р., а яку поспішив задавити "жовтень". Хто з українців обороняє жовтневу контрреволюцію, цей обороняє поневолення України Москвою, бо саме єдино через "жовтень" вдалося російським імперіалістам врятувати російську імперію, що неминуче котилася в пропасть. "Жовтень" загальмував ріст революції, "жовтень" поневолив Україну, і ті, що йшли йому назустріч, від Коцюбинського Юрка починаючи, а на Гречусі кінчуючи, оті т.зв. Кобиляцькі комуністи допомогли поневолити Україну. Хто з українців обороняє "октябр", цей обороняє Муравйова, що мордував наших героїв під Крутами, обороняє тих, хто розгакяв Центральну Раду, обороняє, нарешті вбивників Головного Отамана Петлюри і Евгена Коновалця, бо все це один повязаний зі собою ланцюг подій. Треба вже нарешті скінчити серед українства з апoteозом зради наших національних ідеалів, а об'єктивно, іх зрадили ті українці, які в злій чи добрій вірі допомагали російським комуністам валити Центральну Раду, які на чолі з лакеями коцюбинськими, лапчинськими і т. п., марширували на Київ, щоб закріпити там владу всесвітнього "пролетаріату", а це значить - владу Москви.

Такими то "універсальними" ідеями Москва купила собі наївних малоросів.

Тому нам треба вже раз назавжди визбутися віри в те, що можуть існувати об'єктивно вищі за національні ідеали. Таких немає. Національна держава це догма, правда нашої політичної віри. Зміняється, згідно поширюється носій державної ідеї. Нещодавно це був лише лицарський стан, сьогодні в тим свідомим носієм весь народ. Зовнішньо остильки міняється поняття держави, оскільки внутрішньо поширяється ії свідомість і цілеспрямований захисник.

Суттєво ж все остает по-старому.

Глибоко помилюється той, хто думає, наче б зі зміною політичних доктрин змінялася людина чи нація. Ні. Бевіш так само не хоче дати Суезу Єгиптові, як Черчіль. Індії не тому дістають права домінії, чи "незалежність", що при владі "соціалісти", але тому, що таким лише чином, беручи до уваги внутрішню і зовнішню ситуацію з погляду на акцію СССР, можливо вдержати іх в комонвелті. Це вислід не доктрина, але слово го відношення материка і колонії. І уря, лейбурсистів ані чутъ не став менше імперіалістичним, як консерваторів.

Врешті, немає ні одного доказу на те, що йде якийсь органічний процес в напрямі уніфікації світу. Чи не було вже так, що античні римські теоретики твердили, що старинна Римська імперія займе весь тодішній світ, і повіки буде так? І що з того сталося?!

Атом не має суттєвого значення, як не мав ані порож, ані літак чи танк, ані електрон. Нас сугерують сильні того світу. Бажан-

ни пам'увати є. Батьком іх зовсім нажиттєвої і противічної ляллю теорії. Але сугестія все діє. З'являються в наших часописах статті на тему Паневропи, фікції і брехні. Бо Паневропи не було, немає і не буде, так само, як немає Панамерики, чи Паназії. Немає континентів, є лише народи.

А натомість є Європа українська, англійська, французька, німецька і т.п. Є певні спільноти, але суттєвим для Європи є саме найвища в світі національна свідомість поодиноких народів, найвища диференціація й свідомість людського "я" як національного, так індивідуального. Подібна, хоч інша і менша, є зрізничкованість Азії. Можливо, що колись буде марширувати Китай на Європу, але якщо це станеться, мабуть Китай розіб'ється на низку національних держав, бо він ще неодно - родна нація, як є однородною нацією Індії. Поділ Індії на національні держави не здержати. Пакотан це не фікція. Немає ані пів ані чвертьмільярдових націй оьогодні. Світ різничкується. Англійська імперія, найбільша імперія світу всіх часів, не уніфікується, а навпаки. Всі де бачать і водночас кричать про те, що йде доба світового уряду, світової держави і т.п.- Як, чому, куди? Насильно ще ніхто не створив нічого тривалого і не створить. А органічні процеси йдуть якраз в протилежному напрямі. Не по лінії інтернаціонального соціалізму, а по лінії націоналізму.

Не відмирають теж тенденції націй до співзмагу; може вони шляхетнітимуть, мінятимуться, але будуть завжди. В світі є гармонія, але гармонія боротьби. Невідомрутъ теж імперіалізми, тому нам треба бути готовим завжди до захисту своєї свободи, до захисту держави. Російський імперіалізм завжди загрожуватиме нам. Звідси ми повинні не претендуючи на чужі землі, а творячи свою державу в етнографічних межах, шукати забезпечення нашої незалежності не в універсальних конструкціях, що були і є фікціями і служитимуть тільки засобом, контршахом на великорадянські імперіалістичні зазіхання сильніших, а у власній силі і в союзі з тими народами й державами, які так як ми загрожені російським чи іншим імперіалізмом. Реальним засобом оборони є не універсальна концепція, а геополітичними, господарськими і мілітарними моментами диктованій аліанс загрожених національних держав. Такий реалістичний блок це жоден принцип, ані жодна понаддержавна конструкція, а міждержавний договір для гарантії власне принципу національно-державної суверенності. Бльоки, аліанси, - це лябільні формaciї, це питання що входять в комплекс стратегії і тактики оборони національної суверенності, а не є якоюсь вищою понаддержавною самоціллю.

Універсальна конструкція - це гарний трюк для приховання власного обличчя, з розрахунками на відому рису наївних всесвітіян: "мундус вульт децілі" (світ хоче бути опшукуваним). На всякий випадок ми не хочемо до таких належати. Нас вже опшукали не раз в історії, а сьогодні "захоплені жовтнем" дають себе ще даліше опшукувати. Шукаємо реальної, а не фіктивної гарантії нашої незалежності перед майбутньою агресією нового російського імперіалізму, який невідімре. І не тільки перед російським, а перед всяким другим, що загрожував би нашій свободі. Імперіалізм не вмер і, наскільки ми можемо пам'ятю сягнути, ще довго не вмре. Можна сто разів його засудити так само, як і війну, але від цього нам не стане легше. І зовсім не буде так,

що найближча війна буде останньою, може останньою великою за нашого життя, а не взагалі останньою. Одна річ, чого бажалось би, а друга як є.

А є так, як є. є імперіалізми і є війни, є бурі і зливи, а після них є погода, є мир, що вагітний в війну. Принаймні так завжди було досі. Намає даних твердити, що буде інакше. Приймати бажання напі за факти, значить бути наївним дітваком, якого кожен, що бачить життя в правдивому його світлі, висміє.

Можна скільки завгодно вести пропаганду проти війни як стихійного явища, але приймати, що через це вже війни не буде, і що другі вже "оброзумілися" і перестали бути імперіалістами, - означає добровільно віддати себе на заріз.

Наша мета, основна і догматична, - це нація, а не універсум.

Ми змагаємо за цілковите знищення і розподіл російської імперії-тюреми народів, на національні держави, не звязані жодним способом з Росією.

Ми відкидаємо принципи по до всяких федерацій, бльоки, союзи, конфедерації і т. п. "в'язання" з Росією, - це є напі канон! Цей канон всього антибольшевицького блоку народів (АБН).

Розподіл СССР, російської імперії, на окремі, суверенні соборні національні держави - це догма наших змагань, перша й основна догма української визвольної боротьби.

--ooo Оooo--

ЗА ЗАЛІЗНІ КОГОРТИ

Прогресивність гасел Визвольної Революції, зокрема змаг за свободу людини - зовсім не означає, що носіями іх мали б бути партії ліберального соціалістичного типу. Якраз наспаки. Великі, прогресивні на той час, - ідеї антифеодальної і антиабсолютичної - міщансько-демократичної революції були реалізовані масами, за керівництвом не розхляпників, нинішнього стилю "лібералів" і сальонових снобів, а фанатичників, безстраних, догматичних революціонерів. Ніколи ще ідеї снобів, брак фанатизму і безмежної любові, компромісовість і безпринципність не зрушили світу і сьогодні їх зрушать. Лише фанатики виграють бій з тоталітаризмом. Фанатиками були Дантони, Кромвелі і Петлюри, Хмельницькі і Байди, Костюшки і Разіни, Михайловичі і Перебийносі. Всі революціонери - це фанатики, а теж догматики в найосновніших правдах своєї віри. Догматизм - це зовсім не протирічність толерантності до чужої думки. Справжній революціонер є найбільше толерантний до чужої думки і погляду, якщо воно змагають до тої самої цілі, що він ії прагне. Але він догматик по відношенні непримирності його правди з ворожим обманом, фальшом і брехнею. Він найбільше толерантний до інакші думаючих в лоні його власного народу, що так, як він, прагнуть свободи народові. І суть справи лежить не в тому, чи хто демократ, чи ні, але в тому, чи сноб, чи революціонер.

Бо, чи були бль-

льші демократи в світі за наших січовиків-запорожців, а водночас більші за них фанатики й догматики, більше віруючі в свої правди й ідеї?! А при цьому більше толерантні до інако-віруючих в лоні власного народу?! А борці з УПА не такі ж самі фанатики, не такі самі віруючі, що вірою своєю зчудовують ворога, не такі самі догматики в своїх правдах, ідеях, у відношенні до ворога, а рівночасно такі безкрайньо толерантні до іншої думки в лоні власного народу, що випливає однаково з жури за його долю і щастя?! Суть не в "демократії", коли мова про повищі речі, але суть в тому, чи люди безстрашньо вірять в свою правду, чи готові за них вмірати; суть в людському характерах і в революційності, а времеті суть в тому, чи ідеться в нас про український прогресивний націоналізм, себто справжню народовладду, чи про розпerezану, викастровану безхребетність..

Тоталітаризм перемогти може єдино фанатична, безстрашна, догматична, безкомпромісова революційна сила, з прогресивними, народовладчими ідеями, що іх здійснятиме, а правильніше, що боротьбу за них народних мас організуватиме, жодна розгляпанана "ліберальна" партія, а політична, організація залізничних когорт! Помітічна організація, що потрапить силі протиставити силу, вірі - віру, догмі - догму, а в ідейній площині: реакції - прогрес, несправедливості - справедливість, брехні - правлу, неволі - свободу, намордникові - вольності, імперіялізові - свободу і державну сувереність всіх народів, насиллю над людиною - ії свободідний ріст, привілеям - рівноправність всіх. Організація, що потрапить за національні, народовладні, суспільніцькі цілі вивести маси на зудар з ворогами, на вулицю, організація, що потрапить маси протиставити іх тоталітарним обманцям. - Цього ніколи не зробить розгляпанча партія способів. Тільки з такими атрибутами політичні організації спасуть світ від загади тоталітаризму. Ці фанатичні, безстрашні, нероз'їдженні вічними сумнівами, не вагаючися вічно, а знаючи на котру стати, могутні організації будуть спасителями прогресу і людства від темної исці тоталітарного гнету і реакції. Перші християни гинули на горіючих стовпах за свою віру і за свою правду! І не захиталися! - Шоб перемогти тоталітаризм, треба таких людей, якими були ці неофіти Ісуса з Назареї! Сумніваємося, чи ім за іх фанатизм і безкомпромісовість, хтось закине... фашізм. Або, чи фанатики Вашингтон - борець за свободу американського народу, і Лінкольн - визволитель рабів, - були предтечами... нацизму?!

Така політична Організація існує і діє в Україні. Так і політичні організації, створені серед усіх народів під тоталітарного гнету, можуть лише зорганізувати боротьбу народніх мас, очолити цю боротьбу мас, які в остаточному єдиному перерішать змаг з тоталітаризмом, і здійснить великі цілі Визвольної Революції народів, що ії основною ідеєю є: суверенні, соборні, ні від кого незалежні національні народовладні держави всіх народів, зокрема під тоталітарного світу!

Такою фанатичною Організацією безстрашних борців - революціонерів мусять стати і Закордонні частини Організації Українських Націоналістів.

Спектатор.

З внутрішньо-українського життя на еміграції.

МАЯЧЕННЯ ЯНИЧАРСЬКИХ ПІДГОЛСКІВ

або

Люди, що впали з місяця...

Пресова дискусія на тему розв'язки складної українсько-польської проблеми стає чимраз жвавіша. З обох боків видно далекийдуче змагання вийти із зачарованого кола на правильний шлях. Але це не значить, що марева минулого й чітке усвідомлення шляхів того, що ділило і ділить обидві сторони, вже пройдені та що знайдені вже основні точки того, в чому лежить тривала й розумна розв'язка тих справ, від яких залежить "бути чи не бути!" - обох народів.

"Проклін історії", себто "дідичне" обтяження фатальними в наслідках історичними промахами й уявленнями все ще тяжить по одному і другому боці. Виявляється, що іх не так легко визбутись. Замість викорінити іх до основ, ще й тепер можна завважити стосування латанини, існує ще намагання прикривати історичні претенсії "новими" концепціями.

Це з одного (польського) боку. А з українського боку у деяких людей, що взяли слово в дискусії, теж наглядно проявився цей "проклін історії", але іншого роду, а саме: деякі з цих людей, що вважають себе компетентними сказати й своє слово в українсько-польській дискусії, виявили з одного боку знаменну легкодушність у прийманні чужих концепцій розв'язки українсько-польської проблеми без слова річевої критики, а з другого - наглядне в них намагання поминати мовчанкою те, що й ми маємо свою, українську концепцію розв'язки українсько-польської проблеми. Ці люди, хоч добре знають, що така концепція існує та що вона не "випрацьована" призеленому столику, але зродилася в огні і крові, у спільніх збройних змаганнях проти спільногого ворога, московсько-большевицького молоха, - вдають, що про неї нічого нечували, наче щойно з місяця на землю впали...

Ось, прим. чільний редактор авгсбурського "соціалістичного" "Нашого Життя", в статті п.з. "Принципи порозуміння" (ч.23 від 16. червня 1947) м.ін. пише в цьому місці де він говорить про польську концепцію "Межиморя" ("Інтермарюм"):

"Декому може неподобатись ця ідея, бо вона... польська. На нашу думку це не важно. Не будьмо подібні до відомих гоголівських персонажів, які сварилися за те, хто перший сказав "е". Справа в тому, що ця концепція, яка забезпечує самостійність і самобутність всіх народів, що географічно знаходяться між Росією і Німеччиною."

Значить, автор статті п.Павло Котович, який є м.ін. за те, щоб "виносити сміття з хати" (див. "Н.Ж." ч.26 від 7.7.ц.р.), але так, щоб сусіди мусіли аж ніс затикати, свято вірить, що "Межиморя" видумане на те тільки, щоб "забезпечити самостійність і самобутність всіх народів..."

Так само в "Неділі" якийсь В.Б., який ще не так давно співав під батutoю інших диригентів, теж чув тільки про "Мендзиморже" і проявляє не менш теляче захоплення цією концепцією, пишучи про неї в 78 ч."Не-

ділі" м.ін. таке:

"Покищо таку концепцію (в деталях ще не опрацьовану висунула польська сторона. Це концепція "мендзиморжа", (не змішувати з іншою концепцією "од моржа до моржа"!), яка "передбачає союз суверених народів складу і південного складу Європи, побудований на засадах взаємного визнання і розумного розв'язання на етнічно спірних територіях з далекосіжною політичною і господарською співпрацею". І вже й варіанти цієї концепції. У подробиці не будемо входити, бо генеза та ідейно-програмові підоснови ії вимагають окремої статті. Тут лише стверджуємо факт, що польська сторона та -ку концепцію, хоч ще не ясну і не спреквизовану, вже має".

А далі п.В.Б., вихопившись наче той Пилип з конопель, так кінчить:

"Треба поставити питання, чи українська сторона висуне й від себе якусь концепцію. Бояк справи стоять досі (дата "Неділі", що в ній поміщена ця стаття під дивовижним заголовком - "Де наша концепція?", - 15. червня 1947 р.!!), у нас над цими питаннями ще не думали і, крім дуже неясних загальників про Вільну, Соборну, Незалежну Українську Державу, ніхто в нас не має уявлення, як вона мала б виглядати, беручи на увагу життєві інтереси нації на сьогоднішню змінену ситуацію в світі".

Виходить, що ці оба пани, що вважають себе журналістами ознайомленими з теперішнім політичним станом і причинами, нічого "не чули" про антибільшевицький Блок Народів (АН), і, що цю концепцію видвигнули саме українці, що ця концепція постала скоріше від "Межиморя". Вони нічого "не знають" теж про те, що АН зродився з крові найкращих синів цих народів, що спільно боряться проти московсько-більшевицького імперіалізму. Ім "нічого теж невідомо", що концепція АН включає теж розв'язку українсько-польської проблеми, але на засадах повної рівноправності і суверенності всіх заінтересованих народів, та що на тему обформлення цієї концепції написано вже багато статей, дискусійних і зasadничих й устійнено вже багато ії (концепції) міжнаціональних, політичних, економічних, суспільних, культурних та інших проблем.

Притаманне всіким барагурам лінівство думки і почуття національної меншеварствості недозволяє ім розслінати, що за концепцією "Межиморя" криється "ягайлонська ідея", польських імперіалістичних мрійників, зодягнена тільки в одяг "атомової епохи", та що українська концепція розв'язки проблем середньої і східньої Європи - це безсумнівно найбільш справедлива й одночасно найбільш реальна розв'язка цих проблем.

Всього того ці панове "незнаютъ", бо не хотять знати. А не хотять - як дехто каже - з двох причин: 1) що АН повстал без іхньої співучасти (а на думку першого ліпшого барагура - це вже "відокремлена акція", та ще мовляв, "небезпечно"...), 2) що це твір української політичної думки ідея якого зродилась в революційному середовищі, якого вони оті барагури і ім подібні бояться й недолюблюють.

А недолюблюють зони його тому, що це середовище недає їм спокійно дрімати в склеротичному "соціалістичному" захопленні, або спокійно жувати "патріотичний" хлібець тих господ, що ім у даному моменті платять.

Не велика шкода з того, що вони не хотять знати того, що історія твориться на полі надлюдських змагань зброї і творчої державницької думки, бо ця історія тим скоріше викине їх на свій смітник, як непотрібний і зайвий балласт.

- 300 0 000 -

Прожектором по кутах...

"СТИХІЙНИЙ СПОСІБ"

або чого можна навчитися з брошурки Теодора Залужного
"УРДП та ії критики" + /

І. Що "найповажніший загін міжнароднього демократичного соціалізму, що (треба, звичайно розуміти як и й!) має найбільшу традицію боротьби і потенційно найбільшу відпорну силу проти міжнародної комуністичної реакції", який "найближче стояв і стоїть до боротьби і що - денно життєвих питань європейського робітничого руху", - переживає зараз... "нечувану кризу. Що всі вони (старі європейські соціалістичні партії, - В.К.) в якійсь мірі себе діво вичерпали. Що навряд чи та або інша гальванізація іх, ті ж або інші рецепти, застосовані до програмових засадд або політичної стратегії внесуть щось нове і оживляюче". (підкresлення мое. - В.К.)

В це зворушиливе твердження ми окоче, звичайно, повіримо, - більше того, - ми в його правдивості циро-душно переконані навіть, - і тому для нас видається цілковито зайвим, посилання автора на "найвидатнішого теоретика і провідника старої російської соціал-демократичної робітничої партії", Р.Абрамовича, що "європейський соціалізм вступив у смуту кризи і поразок". Нам приємно ствердити, що навіть провід УРДП вже в цьому остаточно переконався і активно взявся переконувати своїх одночленців та симпатиків...

На фоні тих доказів чи не безглуздо звучить твердження шановного автора брошурки в наступному абзакі, коли він, очевидно в поспіху "творчої" праці забувши зміст двох попередніх сторінок, раптом твердить, що "неминуче повинна народитися нова революційна сила..., яка, виростаючи з соціалістичного вчення (збанкрутованого остаточно, бо ж затвердженням самого тов. Теодора Залужного навряд чи допоможе йому" та або інша гальванізація"!) і конкретної багаторічної боротьби з фашизмом і большевизмом (що автором, між іншим, жодним словом не узасаднено, а тим самим мусить бути сприйняті довірливим читачем за аксіому, - з чим погодитися безперечно аж ніяк не можна! - В.К.) в стані будущих дат і світів (так раптом! - В.К.) нову творчу мисль і революційний роман" (підкresлення мое. - В.К.)

Бажано було б також, щоби автор брошурки пояснив своїм читачам, як може гнилий, "вичерпаний", "старий європейський демократичний соціалізм" статі за "підмурівок, скріпивши своїм досвідом (?) нові революційні сили".... Це нам здається або ж нерозважним парадок-

сом, в який ніколи не пойдуть навіть неписьменний селянин, - дуже добре знаючи, що на зогнилих стовпах ходна будівля не стариться, -або ж просто шанований автор бромурки, за його ж власним вирвом, "через невний свій стак інакше писати не може"... (стор.15)

ІІ. Що "все, що вказане вище про сучасний стан і перспективи європейського соціалізму, стосується в рівній мірі і до тих українських соціалістичних партій, що (як і!) мають за своїми плечима майже півстолітню історію, що (як і!) були провідними партіями в боротьбі за українську демократичну державу, створили ту державу (або, вірніше, пе-ремкодили народові від створення, що для соціалістів, - а в даному випадкові і для тов. Т.Залужного, - очевидно однаковісінько! - В.К.) і очолювали її до моменту, коли переважаючі сили ворога-окупанта не змусили їх покинути рідні землі. (тобто злякатися активної боротьби і втекти, не створюючи навіть організаційно-революційної сітки! - В.К.) і вийти на еміграцію".

Після цього любязного "реверансу" в бік українських соціалістів (це є бо, не забувайте, "співобіднанці"! - В.К.) мимохіть згадано і гетьманців, "що доживаючу потихеньку свій вік організацію", з завершенням "цього вияву природного і закономірного процесу консолідації" через мельниківців... в КУК-ові.

"Тому цілком природна і закономірна тенденція" "до оновлення" - Української Революційно-Демократичної Партії, яка "виросла з конкретної боротьби українського народу"... на еміграційно-унірівських харчах, де її успішно розпочала свою "вільну боротьбу", бо, якщо народ України на протязі всієї своєї історії постійно боровся проти всіх і всяких поневолювачів, тоталізмів і соціалізмів (так, логічно, шановні урдепівці, навіть проти соціалістичних експериментаторів, як вам це не прикро! - В.К.), то чи ж не смішна гордість безпечно політикуючих панів, які несподівано проголошують себе (УРДП) "тією новою, антифашистською і антибільшевицькою силою, на якої зосереджують і зосереджуватимуть далі (побачимо що як! - В.К.) свої загони всі прогресивно-революційні, національно-свідомі і конструктивно-думаючі українці".

ІІІ. "Що наша партія (УРДП, - В.К.), скажу так, в стихійний спосіб стає в центрі уваги політичного життя, як на еміграції, так і, що головне і краще на рідних землях".

Ходиго читача це не переконде, бо на Батьківщині, звичайно, про УРДП навіть міяка собака не гавкне, дивно тільки, як в Новому Ульмі цього досі не спроможні усвідомити? Це ж не просто "запаморочення від успіхів" (ульвник!), а звичайний собі "стихійний спосіб" брехні!

ІV. Що увесь український народ "збагнув хибністю націоналістичного психозу, почавши намацувати, серед темної української ночі, нові шляхи для нашого національного визволення"!... в лавах УРДП, бо ж як виходить із штудерного третього розділу бромурки тов. Т.Залужного, всі українські патріоти минулого (навіть націоналісти, включно з сучасними мельниківцями і частиною бандерівців, виключаючи запеклій провід!), всі члени попередніх партій, і рухів (аж до хвилювання, СВУ, - СУМ-у!), всі борці за національне визволення України (від Петлюри до Махна!) - були ... урдепівцями!!! Тому саме провід УРДП і по-клиничий політикувати від "імені" всього народу, всієї України...

(От тут то й підмахнув! Краще мабуть не втнув би й ніхто з придворних кремлівських писак. Рекомендуємо такого стилю віртуози для наших гумористичних журналів)

Інакше зрозуміти третього розділу в цій бромурці не всилі "елементарно чесна людина", на яку з таким запалом покликався тов. Т.Залужний. Ми правда добре знаємо, що кожен, хто не по-урдепівському ро-

-зуміє іхні писання, той "тотальний фашист", але якже тоді назвати, чоловікій Авторе тих людей, котрі писане здібні розуміти лише так як воно звучить на письмі, а не так як хотів би щоб воно звучало сам Автор?

Між іншим з цього, так багатого на подібну діллектику, розділу брошурки тов. Теодора Залужного можна також прискіпкою довідатися, що "крокування назад - це відсталість" в ділжниці соціально-економічних стосунків, які утворилися в Україні ~~за~~дяки больщіцькому "прогресові", отже, - щоби бути до кінця послідовними, якщо проведена насильницька колективізація і пролетаризація супільства большевиками, - то звертання назад, до стану нормального (перед насильницького, коли ще людина була людиною, а не колхозним чи фабричним рабом), - це "крок назад", "регрес" (словом антибольшевіцька контрреволюція виходить!)... Якщо так, то й високо поважаному п. Багриному непотрібно зовсім вставляти побитих піни ми хуліганими шибок у його квартирі, бо це ж "регрес", зворот до переднасильницького стану вікон! Іому, логічно, по-урдепівському, міркуючи, навіть самому треба було б останні добити, - тоді ж боприме це був би шлях "з позицій руху вперед від сьогоднішнього дня", як підкреслює автор згаданої тут урдепівської брошурки! - От до чого доводить іноді "псомулярна" діллектика, за яку "засів нині, злиденчий духом на пів-інтелігент, дикий своїм відруховим чином і жалюгідний своїм світо-глибочинним рівнем" демагог з УРДП!...

Знайдіть бо серед нас (так не тільки серед нас, українців, а й серед інших європейців, на яких цехто так любить посплатися та орієнтуватися безнасташно!) таку людину, яка рішучо виступила б проти пригодно-логічної, органічно-економічної соціалізації чи колективізації, якщо воно доцільна!

У. Що УРДП попри своє становище "центр уваги" на Батьківщині, як "всеобіймаючої" партії, якої всі "писання, як в окремих брошурах так і в органі "Наша Боротьба" мають... не закінчено програмовий, а дискусійний характер". А ми, читачі, виявляється були такі наївні, що думали вже чітко, існує партія зі своєю чіткою програмою і твердо визначеними партійно програмовими зasadами...

Чи може це знов таки лише "чоргова провокація збанкрутіованої групки (кількох осібників, які звуть себе - УРДП, - прим. В.К.), яка в цей нечесний спосіб хоче врятувати свій зникаючий престиж"?...

У. Що "бути послідовником якогось історично-призначеного філософського вчення (в даному випадку - марксизму. - В.К.) у вільному демократичному, культурному світі" це не "вважається за гріх", а лише за ... некун"юнктурність!

"Отже популярніше": "... Ми вважаємо революцію 1917 року (то-б то "жовтневу", большевицьку! - В.К.) подію переломового значення, яка, як повітря була потрібна для нашої нації в цілому, а для нашого селянина, що прагнув землі, зокрема, чи ні?" Здається питання на прикінці речення цілковито зайве, бо якщо "уважно простежити за параболою руху того середовища (тут - УРДП. - В.К.), що (яке!) стоїть за цим офіціозом (в даному випадку за брошурою тов. Теодора Залужного! - В.К.), то стає абсолютно ясно", що деревні земельні земельні (УРДП) до еміграційних селян, які саме тому й не хотять врататися до "своєї" (усесерівської!) за-

войовоної більшевицькою жовтневою контрреволюцією 1917 року землі , що вони на власній шкірі переконалися, що гасло тієї жовтневої контрреволюції "земля селянам" було (а не "е", як з усієї горляно-чки репетує тов. Теодор Залужний) для українства фікцією, (як і гасло "фабрики робітникам!"), - на що "ми й звертаємо увагу" "чорносотенним демагогам" з УРДП!...

УІІ. Що УРДП "проши зоологічного націоналізму" не так чужого , як "свого", бо як же ж можна лаяти напр. "брата" - соціяліста за його марксизм, якщо він рідний поневолювач - москаль, лях, чи німець? Тому й почуття національної окремості - це також (за міркуванням писак з УРДП!) буде "зоологічний націоналізм".... Може б тоді слідом за москалями й українські соціялісти та урдепівці почали твердити, що українська перекупка, яка на полтавському базарі питала сталінградську спекулянту - московку: "чого тобі, кацапко в Україні треба, хіба тобі Московщини мало?", - є повіністю, як про це зреєструвала та сама московка, і як про це репетує зараз єдинонеділімська преса, звалючи з хворої голови на здорову? Чи може московські соціялісти ще непереконливо для "наших" змагають до поневолення української нації? Чому ж тоді іх не плямують за іхній "зоологічний націоналізм" "напі" славетні демократичні соціялісти, а ще й дозволяють себе по плечах ляпати.. Тут вже напевно жалюгідної хвороби на "екстремізм" не знайдете?!

УІІІ. Що "ми мусимо бути нещадні до різного роду інсінуацій і наклепів, уважні до критики, хай навіть суворої , з боку чесного по-літичного партнера (а не шулерів з УРДП!), суворі і самокритичні до власної думки, до свого власного писаного слова", а тому власне "ми радимо нашим товаришам, прихильникам і широкому загалові нашої еміграції, зокрема здоровій і культурній молоді... у цій справі звернутися не до партійної (урдепівської,- В.К.) літератури", де близьать такі слиняві шедеври, як "занархізовані розламівці", "тупоголова бестія", "націоналістична гуляйпільщина", "реакція чорної сотні", та сила іншого "масового бруду." Бо ж, як каже тов. Т. Залужний - "са-ме цим пояснююмо зрист нашого авторитету (УРДП,- В.К.) і наших чи-слених симпатиків"!?"...

Та, на щастя, віримо, ще є в нас "читач вдумливий і чесний" , який швидко зрозуміє "тенденцію до оновлення" за-друкованої циничною брехнею і злобним сарказмом брошурки УРДП, призначеної тов. Т. Залужним для нашої "культурної молоді", - але "полемізувати з тим масовим брудом , який появився в іх (і х н і й!) легальній і нелегальності пресі, ми не збираємося"....

Ціла УРДП - того не варта...

+/- "УРДП та ії критики", Теодор Залужний. Видання пропагандивного відділу УРДП, стор.16 - 000 0 000 -

РЕВОЛЮЦІЙНА СТРАТЕГІЯ Й ТАКТИКА ВІЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ єДИНА ДОТЕПЕР ВИПРАВДАЛА СЕБЕ В УКРАЇНСЬКІЙ ДІЙСНОСТІ. ВСІ НАМАГАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПАРТІЙНИХ ЧИННИКІВ ЛЕГАЛЬНО-ОПОРТУНІСТИЧНИМ ШЛЯХОМ РЕАЛІЗУВАТИ ВІЗВОЛЬНУ КОНЦЕПЦІЮ ПОКІНЧИЛИСЯ ПОВНОЮ НЕВДАЧЕЮ. РЕВОЛЮЦІЙНИЙ ТАБІР ХОЧ НЕ ЗДОБУВ ЩЕ ДЕРЛАВИ, ТО СВОІМИ ДІЯМИ Й ОСЯГАМИ ВІДИМО НАБЛИЗИВ ДЕНЬ II ПОВСТАННЯ І СЬОГОДНІ КОНСЕКВЕНТО РЕАЛІЗУЄ ОВРАНІЙ ПЛЯН. (З Декларації Проводу Організації Українських Националістів, оголошеної після закінчення другої світової війни в Європі у травні 1945 року.)

Дмитро Самковий.

На літературні теми.

"ЛІТЕРАТУРНІ" ГЕРЦІ "КАМБРБУМ-У". (? !)

"Погляньте на наші "Збірники", наш "Альманах", наші видання, позначені знаком "Золота Брама"..., прочитайте "Хорс"..., прочитайте у пресі на кожній сторінці думки наших людей - і ви побачите, що люди ті щось вам сказали"....
(У.Самчук, "Літерат.Зошит", ч.3., 1947р.)

"Кожний циган своїх дітей хвалить", - говорить нам народ, якщо хтось надто себе сам рекламиує. І ми не звертали б може спеціальну увагу на повиці слова голови МУР-у, якби не факт, що він у нас добачує тих, "що не хотять..." Він жуже помилується, коли думає, що ми не читаємо друкованої продукції членів МУР-у та не знаємо, що ті люди "щось" нам сказали. Читаемо і знаємо.

На доказ цього розглянемо тут "творчість" одного з рухливіших мурівців, кол.членів правління - Ігора Костецького. Вибрали ми цього письменника тому, що його мурівська критика вважає "талановитим новатором", який своїм шуканням і експериментуванням готовий почати нову добу в письменстві...

Почнемо від твору п.з. "Божественна лжа" - подія однієї ночі" (див. "Хорс" ч.1 стор.49-62).

Хто не знає наших видавничих "містерій", може дивуватися як міг такий нелітературний твір попасті на сторінки літературного журналу. Одначе вистане пригадати собі, як п.Улас Самчук на II.З"ізді МУР-у називав "Хорс" журналом "колеги Костецького", щоб справа вияснилася. Отже користуючи з небуденної нагоди Костецький міг свободно поміщувати на сторінках "свого" літературного журналу в довільній кількості власні вправи в писанні. Для них він придумав цим разом нове "геніяльне" слово - "камбрбум". Цим словом він любується і заставляє одного з героїв свого "твору" Конопацького, проповідувати Камбрбум, як домінанту, панівне слово року." - Камбрбум, камбрбум. Подумайте, скільки можливостей -- камбрбум - заключено в останній флексії - - - Камбрбум. - - і всі суфікси - - - Камбрбум. - - і префікси - - - ". По-французьки - памбр-бум, точніше: шамбрбюм. По-англійськи: чембрбум, точніше: чемб"збам. По-німецьки не цікаво: камбер-бум. - Так автор відмінює в безконечність.

Ось вам зразок прози автора:

"... - але можна ще таким рядом.. камбрбум - камбро - Рауль дю Камбр - омбр - Льомброзо - обри - кобри - кабро - Ебро - цебро - Цебрик - Цебрик - Амнеріс - Амон - Ра - УНРРА - идра - идревити - Кіндрат - дратва - - далі падає в непристойне."

Справді таке писання може закінчитися тільки непристойним, бо саме воно непристойне.

Костецький, дратує ним читача поза межі можливого. Він відрізняє камбрбум малою літерою від камбрбум з великої літери, зміняє його на прикметник: "камбрбумувата", "закамбрбумиста", на дієслово: "покамбрбумилося", "розкамбрбумилося" та творить з нього нові відміни: "Камбрбумі", "Камбрбамі", "Камбрбум", "камераті". - У "творчому" за-палі він винаходить таке поняття, як "типове камбрбумізування"...

Вже цей скорочений перегляд "камбрбумізування" Костецького може вповні зацевнити йому "почесне" місце в мурівській "великій" літера-

турі. Однаке Костецький це непевний своїх "успіхів" і з подивугідним завзяттям видобуває зі своєї "творчої" скарбниці це одне "минулорічне" і не менше "геніяльне" слово. Це "розняга". До чого додає він різні прикметники і "винаходить": "розняга бакалійна", "розняга розлютова-на", "розняга еротична" і т.д. "У викладі баранознавства (? - Д.З.) це слово записане з малої літери, але з великою кінцівкою". Минулого року "рознягу" записано через "г" тому, що з наказу Постишева літера "г" була на індексі. (Зверніть увагу, що дія відбувається в 1942 р., а Постишев був зліквідований це в ... 1937 р. - Отже як літера "г" мо-гла бути в "минулому році" на індексі?!)

Тепер "розняга" визволена, у чистій формі з літерою "г", пішається поруч "камбрбум" в мурівській літературі. "Епохальна" заслуга Костецького та його "колег", що мабуть разом з ним пильно студіювали виклади "баранознавства" ...

З черги слід поглянути, яке тло дав автор "неповторним" плодам свого духу.

В танцюристки Валюші, до взяла шлюб з меліораційним інженером співаком Григором, відбувається весільна гостинна. Участі беруть, крім молодої пари, такі особи: Гриша Нагель, Конопацький, майстр Чаєвський, старий генерал, його адвокат Юшко, німець майор фон Гарцбергер, полк. Дробот, Сапко, Данило та жінки: Клавдія, Поліна і Стася. Це різнопер-стне товариство говорить звичайно по-російськи. Річ діється в Укра-їні, під час німецької окупації у другому році війни, що вказує при-явність німецького майора та згадка про ... визволення "розняги". Це однаке не перешкоджує авторові вмістити у згадані вже маячення, що па-дали "в непристойне", слово УНРРА, хоч та установа це тоді не існу-вала. Як вона попала в "творчість" - це тайна Костецького....

Товариство бавиться весело, бо вина, лікеру, самогону, кавяру і цукерків є доволі. - "Данило вже по-свинському п'яний, люди добре". У нього "сповзають штани і висміується сорочка". Вкінці "він лежить зв'язаний в кухні, його нудить і він кричить: камбрбум."

Описуючи враження, яке зробив танок Валюші, автор говорить: "До-сить дурнуваті були в нас обличчя...", а дещо даліше: "Дурнуваті ба-рани, круглі очі вирячими, стояли ми над самою розгадкою таємниці буття." Все це вимішане в розділі, що має аж одинадцять рядків!

Після другої години ночі гості розходяться. Хоч про шлюб Валюші з Григором, вони довідалися щойно під час гостини, це не перешкоджає ге-нералові дати молодій подарунок "найскромніший, найсимпатичніший: лай-пцігське видання Кобзаря"! Щастя, що в нього був адіютант Юшко, а то було б важко старому носити товсті книги!... Товариство було перед тим це в театрі.

Даліше йде опис поплюбної ночі. Ось вам зразок розмови молодої пари: " - Цьом! Він поцілував ії - Камбрбум? - Камбрбум - Любим? Так. - Не любиш? - Чому?" і т.д. Або: "Він спітав: - Ти лягла нерозібрав-шися? - Ні,- відповіла вона, - я розляглась зовсім..." - "Лягай же, - прошепотіла вона..."

В ночі Григор невідомо, з якої причини покидає свою дружину. Чи-тач дивується, бо цей вчинок нічим не виправданий. Однаке не лише чи-тач дивується, Григор теж дивується, до доказують слова:

"Він швидко дописав, ні на хвилю не переставчи дивуватися сам собі." Перед відходом він постановив перехрестити Валюшу, хоч "не здавав собі добре справи з того, що означає цей символ..."

Щойно в помешканні полк. Дробота довідуємося, що Григор покинув дружину, "підо впливом побаченого сну" та вибрав "життя, що необіцяє нічого, крім виразної перспективи сконтувати кулі?" Григор теж при-нається полковникові, що в листі до дружини збрехав, про причину ро-злуки, та подав, що має "невигойну хворобу." Це й мала б бути та "Бо-

-жественна лжя".

Як бачимо зі змісту важко догадатися, чому й куди пішов Григор. Що йому снилося - невідомо, де мав би він "скочтувати кулі" - теж не відомо, тому редакція "Хорсі" вияснює це в замітці англійською мовою (!) і пісilaє його в повстанці проти німців.

Накінець годі поминути мовчанкою це деякі зразки стилю Костець -кого як привів: "Григор віднісся (підчеркнення мое, - Д.З.) від сво ix дум", "вона підійшла до нього, поклали йому була руки на шию, але потім зняла", "він зіперся", "він підійшов до каміна", "він видобуває наваху", "розгримована юрба", "на^хихаючи пильні загралі". Або ще такі "філософування" автора: "Тільки до серця різні суть і кожне се -рце свое". "Життя є сон, і сон є життя!"

Шкідливість отого "літературного камбрумізування" Костецького полягає не лише в тому, що воно засмічує українську літературу, але і в тому, що під плачиком "патріотичної актуальності" цей письменник не вагається спростачувати візвольну тематику висилаючи в постанці свого "героя" без ніякого логічного виправдання, під впливом якогось незідомого сну і то саме під час посплюбної ночі. "Герой" Костецького робить це не свідомо, бо сам собі дивується. Ні читач, ні він сам не знає, чому поспішає. Попсіх зовсім не потрібний і так, полк. Пробот обіцяє цойно завтра подумати, що з ним зробити.

Ні, пане Костецький, для ваших Григорів не місце серед борців за волю. Іх місце деінде... Таких там не потребують.

- 0 -

Це зі здивуванням зустріне читач в Альманаху МУР-у ч.1, черговий "твір" Костецького п.з. "Ціна людської назви". Семиголова редакція Альманаху, якої прізвища вміщено на окремій сторінці перед заголовком книжки, може до цілкої міри давати читачеві надію, що цим разом Костецькому "вдалося" написати щось справді літературне. Інакше - не пропустили б... У своєму "Хорсі" він мав необмежену свободу, а тут чей же редактори не пропустять "камброму", чи "розняги".

Однак читач скоро розчарується. І цей "твір" зовсім не ліпший від попереднього. В ньому навіть можна запримітити делякий "поступ", що проявляється в недоговорованні та повторюванні. Приміром: "... я погано спав ніч. Власне кажучи я не погано спав ніч, але - - " Власне кажучи, воно не зовсім відповідає, бо я - - ", "Минулі епохи розвитку людства й наша доба ще далекі від того, щоб - - ", "Беленіють пояс ліброви, розцвіли сади, подих весни родить життя що було завмерло від - - " (наводимо точно з оригіналу, - Д.З.), "Але незабаром прийде час коли потужна - - ", " - - химерну силу тодішніх володарів і навіть всемогутню смерть." - Спробуйте зрозуміти.

Або такі повторювання: "Ви зі сходу, сказав прийшлий пан. Господар кімнати сказав: Зі сходу. Ви цойно зі сходу, сказав прийшлий пан. Я теж зі сходу. Я теж зі сходу, сказав прийшлий пан". Або ось вам ще такі зразки: "Але він не розкрив його Дніппорта), а взяв і тріпнув себе ним по коліну. Потім ще раз тріпнув", "А він ризикував простором, життям того. Простором, життям тощо!", "І буде величезна ганьба, сказала вона, кладучи термометра в кожушку на стіл. Не буде ганьби сказав він. Буде величезна ганьба, сказала вона і вийшла. Не буде ганьби сказав він."

Чи зрозуміє читач такі "модерні" шедеври "творчости" Костецького: "а вистане вас, професоре, щоб не бути професором, щоб стати професором", або: "І вона почервоніла може вперше, може востаннє, може і зовсім не почервоніла..."

І недоговорювання і повторювання і незрозуміле хаотичне говорення - все це характерне для цього "твору". Коли лікар обявить по-дібні прояви в пацієнта - це основа для ствердження не лише звичайної тупоумності, але й справжньої схізобренії. А тут "творчість" Костецького мурівські критики називають "новаторством та експериментуванням"!...

До згаданих вище трьох основних прикмет "творчості" Костецько-го слід додати ще один оригінальний спосіб оповідання. Ось зразок: "Господар півліг на канапу і слухав. Він кидав попіл на підлогу, на килимок і нічого не казав, тільки слухав, хоч прийшли ін теж майже нічого не казав." - Цікава розмова!?...

Приглянемося тепер дієвим особам "твору". Оба вони мальрі, земляки "зі сходу". Один з них новий емігрант справжній Павло Палій, людина без виховання, що ненавидить старше покоління. Він кричить тонко і пронизливо на жінку, репетує до неї "забираїся до чорта, до чорта", щипає її в руку так, що гість бачить, з гостем витається, не виймаючи з рота цигарки, - словом - останній простак, хам, в якому автор каже читачеві бачити людину, що виросла в підсоветській дійсності... Чи воно справді так? Нам здається, що автор змалював цей тип людини невірно та й багато переборщив...

Ця людина (за автором) по-своєму простолінійна. Вона не змінила прізвища і не хоче прийняти громаді "оберемкуватого" пана, думуючи, що він хоче в неї купити прізвище.

Цей "оберемкуватий" або "прийшлий" пан - це старий емігрант, що живе вже 36 років під прибраним ім'ям Павло Палій і є професором трьох академій мистецтв. Автор лишає нерішену справу, чого саме хотів він у справжнього Павла Палія, чи намовити його до зміни прізвища, чи до того, щоб занехав малювання, яке могло б його, відомого професора, дискредитувати. (?) Тут важко знайти логічність причинового пов'язання акції. Автор мабуть не знає, що подібні конфлікти з прізвищами є унормовані в законодавстві і професор трьох академій не мав чого шукати в початківця, що недавно закінчив інститут.

Професора представляє Костецький як аномальну людину, яка багато разів смокче зігнутого пальця, що ним стукала у двері. У професора той палець, коли вірити авторові, - ввесь час зігнутий, аж поки він не виволочив з кишені хустку і не витер його. Професор не може "вволочити" у кишеню обгазетованого пакуночка. Вдома він має гарячку і обов'язково маячить. Маячення - це улюблений жанр Костецького. Цим разом у маяченні професора головну роль відограє сміх: "... тоді рантом почав реготати, вибухами... Він реготав раз-у-раз раптовими вибухами. Він реготав уже з того, що лежить сце в ліжку та регоче" і т.д. Пізніше: "... Він сильно засміявся і погладив собі груди... Він погладив собі груди". Це повторюється ще раз і ще. В гарячці він постановив покинути свій псевдонім і починати на старі літа заново. Вранці повідомив про це свою господиню Марту, заявляючи: "Я не професор, я Павло Карпіга з Лубенъ."

Який разлічний брак логіки? Та як людина може змінити прізвище без втрати свого звання. Саме ім'я не забуває звання, тільки людина.

"Герої" в Костецького маячать. Цим маяченням автор надає особливого значення, підкреслюючи їх розбивкою письма: "Банцюгами дере-нчаво по ламітках черегкотілі трамваї", "Так, джисті тулкі по скру-нах рисотів на кремсо дерев'яно брямали", "О так, по скудрах аврез-них трамваї дрямами бренкаво і бондюрки в ризах", "І бразни намарне урвіти дурвіти турбіти курбіти по мармуру дражів і джазів і джазів і джазів"...

В цих рядках доходить "творчість" Костецького до "вершин". Стомлений читач вже не матиме снаги читати "простолінійного" способу, як роблять чоловікі, ні віршів про "спардек" (?), бо все та писанина має аж надто слідів нерозуміння автора, про що пише.

Нас дивує, що в наших важких емігрантських умовах є місце для таких "творів" в літературних Альманахах.

Тут власне треба шукати кризи Українства, пане Шлемкевичу, але вам вигідніше знайти ії деінде, бо цю ви творите самі, як член редакції "Альманаху". Чи вам замало, як автор хоче "урвіти, дурвіти, турбіти, курбіти", ви ще редактуєте "це" і даете народові до читання за добру ціну 12 НМ і то тоді, коли немає українських книжок, коли безповоротно пропадають творчі надбання української нації в усіх ділянках культури. Вамі друзі з редакції "Альманаху" мабуть не вичувануть поваги хвилини, бо вони самі мають "творчі амбіції" і хотіли б щоб ніщо з іх власної продукції та продукції іх "колег" не залишилося недрукованим. Тому вони не можуть не "схвалити" до друку "творів" Костецького і ім подібних. Чи не вірно буде, коли скажемо, що МУР поволі перетворюється в ... "товариство взаємної адорації"?

Якби те, що діється в нас на літературному фронті діялося вдома то ми не присвячували б йому стільки уваги. Але в теперішніх умовах мусимо бити на сполох!

В нас багато писалося про "наїзд графоманів". Наші письменники й критики на всі лади загорджували ім шлях в українську літературу. І слушно. Але графоман нашого еміграційного типу - це ніщо в порівнанні із загально признаним у "мистецьких" колах "новатором", що під плащиком "творчого експериментування" пхсе в літературу ще щось гіршого від халтури, бо речі, які взагалі дискредитують духові вартості нації. Він, маючи в руках видавничі можливості і попертя зв'язанних спільними інтересами "колег" опановує літературний відтинок та ширить на чому такі спустошення, яких міг би собі побажати найбільший ворог нашого народу.

Це є можливе саме в трагічних обставинах нашого теперішнього життя. І лкий парадокс, що саме ці обставини оцінив навіть сам Костецький у листі до др-а О.Бабія (МУР, збірник II, стор.102) такими словами, якими й хочемо закінчити цю статтю:

"Обставини сучасного нашого духовного життя, що в них активізується якраз те нижче й спекулянтське, те калолітературне, яке мусило б саме тепер сидіти тихо і непоказуватися на світ Божий, коли б нормальню функціонувала в нас справжня література" (підкреслення мое. - Д.З.).

І справді, наші мистецькі кола залюбки говорять і пишуть, а то й патетично кричать про літературу і то обов'язково "велику", а на ділі плскають "літературу" типу "творчості" Ігора Костецького...

Чи вже не досить того? Літературні критики, де ви? - Озвітськ!

Дмитро Замковий.

- 000 0 000 -

"Сучасні завдання українського мистецтва в основному ті самі, що й десяток чи два років тому - беззастережно, повно та віддано стояти на сторожі інтересів нації, що боролася, бореться й буде боротися за утвердження себе в правах, які ій без найменшого сумніву належать". ("Чого ми хочемо", передова стаття, - МУР, збірник I, стор.4, 1946)

Проф. Г. Ладан.

РОСІЙСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА

як знаряддя московської політики в минулому і сучасному.

Свата християнська церква, що ширить ідеали Христової Віри, єдина відрада людини часу смутку, горя і розчарування, великий стимул для піднесення надій та для духового заспокоєння, що запалює людям внутрішній світ, ця церква силою свого духовного впливу могла б стати засобом запевнення тривалого миру на землі, засобом справжньої волі людини, повної соціальної і національної справедливи-
сти, могутнього гармонійного розвитку цілого людства.

І невимовно тяжко бачити, як церкву втягають до світської боротьби, роблять з неї знаряддя політики і тим самим примушують її переставати бути тим, чим вона похищана бути. Особливо брутально використовувала церкву в інтересах своєї політики Москва. Ідеолог російської великороджавної культури Пушкін змушений був сам визнати це, кажучи, що "ми святиню дерзко в делах мірських орудієм творим".

Короткий огляд розвитку історії православної церкви на Сході доводить, яку велику роль відіграла церква в культурному піднесенні східно-слов'янських народів і як брутально використовували її в своїх інтересах правлячі кола московської держави.

В 988 році українська княжа держава керована князем Володими-
ром Великим, прияла від Візантії християнську віру, зрікшись тим самим старого поганства і ставши в лаві передових культурних наро-
дів Європи. - На Дніпровому дні знайшли свій кінець статуї Перуна
та інших поганських богів, в яких до того часу вірували, яким по-
кланялися і приносили жертви наші предки.

Нова віра принесла українській держаці світло передової куль-
тери, свою абетку і книги, власну літературу і перші школи. Монас-
тири, що з приняттям християнства стали густо виникати на наших зе-
млях, перетворилися на потужні вогнища національної культури. з ве-
ликими бібліотеками, де поруч з богослужебними книгами скупчувала-
ся і чимала свідська література, як перекладна так і оригінальна.
Перші культурні діячі, які вийшли з лав духовництва: Митрополит І-
ляріон, Клим Смолятич, Кирило Турівський, Теодозій Печерський, Не-
стор - збагачували наше вітчизняне письменство величезними літера-
турними пам'ятниками, що виховували народ в національному дусі, при-
щеплювали йому патріотизм та любов до рідної землі. По монастирях
переписувалися і розмножувалися різні книжки, писалися літописи, в
яких фіксувалися і зберігалися для наступних поколінь історичні фа-
кти і події з життя рідного краю.

Нова віра відіграла величезну роль в духовному піднесенні на-
шого народу, зміцненні його національної свідомості, згуртуванні в
боротьбі з кочовиками і в незрівняному піднесенні його культурного
та освітнього рівня.

Київ, столиця княжої держави, прикрасився величавими пам'ятни-
ками церковно-візантійської архітектури: Собором Св. Софії та ці-
лим рядом інших прекрасних храмів, як Десятинна церква, Михайлів-
ський та Іринінський монастири, Печерська Лавра та інші. Чимало їх
виросло і в Чернігові та по інших населених місцях нашої батьківщ-
ини.

З берегів голубого Дніпра, що став нашим українським Йорданом, ширився релігійні і культурні впливи на весь східно-славянський світ. Дякуючи Києву стали християнами і заснути далеко на Схід славянські племена, що розташувалися на терені Володимиро-Суздальсько-го Князівства.

Найбільш віддалені від основного центру східно-славянської культури - Києва, ті племена все більш змішувалися і підпадали під вплив фінських та монгольських племен - чуді, мордви, черемиса і з часом вже стали фізіологічно та расово різнятися від наших предків, що мешкали понад Дніпром. Вони згуртувались навколо власного центру, що виник серед диких північно-східних лісів, великого селища, яке одержало назву Москва, що фінською мовою означає - гнила вода.

Суворий воївничий народ, загартований в боротьбі з несприятливою природою та з хижими звірями, що населявали всі непрохідні ліси, він у спадок від монголів приняв іх жадобу до завойовництва, прагнення до підкорення слабших сусідів, нестримність і негербування в засобах для здійснення поставленої мети.

Князівсько-боярська верхівка відразу оцінила велику організуючу роль релігії для ідеологічно-духового впливу на народні маси, для здійснення іх у боротьбі за здійснення своїх загарбницько-експансивних планів, як і для утримання в покорі поневолених народів, отже і для утвердження та зміцнення своєї влади.

І від тоді православ'я в руках московського уряду стало невідемною складовою частиною його експансивної і завойовницької політики.

З розвитком московської держави і з все більшим використуванням церкви в політичних справах виникла потреба розподілу церковної адміністрації. Так в 1458 році від Київської Митрополії відокремилася московська, але кожна з них ще залишалася в канонічному зв'язку із Царгородом.

Великий князь Іван III, взявши шлюб з донькою візантійського імператора Софією Палеолог, проголосив себе спадкоємцем царгородського престола.

Коли Візантію було завойовано турками, московський уряд заявив, що причиною цієї поразки було відступлення від основ православної віри та унія з Римом. Тепер релігійну та культурну місію Царгороду серед славянського світу мала перебрати на себе Москва, що намагалася стати "третім Римом". Устами ідеолога московського абсолютизму, ченця Філофея була проголошена ця теорія спадковості: "два Рими падоша, третій стоїт, четвертому не биті".

Під гаслом провідництва над усім славянським світом та утримання його в дусі правосланої церкви почав московський уряд ширити свій експансивний вплив на сусідні славянські народи з прихованою метою підкорити їх собі. В цій тенденції велику роль відіграло московське православ'я. Ведучи запеклу боротьбу проти католицизму та його впливу на славянство і засуджуючи папські методи поборювання еретиків за допомогою інквізіційних трибуналів, жорстокість і тортури які суперечать Христовому милосердю, московська православна церква проте сама не відмовляється від тих же засобів, і коли виникла на московських землях т.зв. ересь жидівствуючих, то головних із речників спалили на вогнищі, так само, як пізніше ніконіянців і протопопа Авааку-ма (1673).

Після Переяславської угоди, за якою Україна добровільно обеднувалася з Москвою як рівна держава з рівною, московський уряд на перших вже кроках побачив, що найзручніше прибрести українські землі до своїх рук та русифікувати їх можна за допомогою московського право-

славя, а для цього треба було підкорити собі насамперед церкву.

Православна церква в Україні належала до дієцезії царгородського патріярха і була незалежна від Москви. Користуючись слабкістю тодішнього українського гетьмана Самойловича, Москва вхила рішучих заходів для підкорення собі української православної церкви. В 1685 р. московський патріярх, порушивши правила III Вселенського Собору, самочинно поширив свою владу на канонічно-непідлеглу йому Київську Митрополію. Без погодження і благословення царгородського патріярха він настаковив київським митрополитом князя Четвертиńskiego. Московська дипломатія зробила тиск на турецький уряд і примусила його задати від царгородського патріярха відмовлення своїх прав на українську православну церкву на користь московського патріярха, що царгородський патріярх і змущений був зробити.

Так в 1686 році Київська Митрополія перейшла в юрисдикцію московського патріярха і тим самим українська православна церква втратила свою автокефальність.. Це відограло велику роль в оволодінню царатом України. На провідні становища церкви стали призначати лише московських духовників. Богослужебні книжки, що друкувалися з чималим додатком слів з живої української мови, тепер були замінені на московські. Духівництво на місцях за вказівками згори виховувало народ в дусі вірнопідданства до білого царя право-славного (московського) і проголошувало його помазанником божим.

"Так в історії київської митрополії сталося, що вона будучи властиво церквою-матірю для Московщини, бо від неї Московщина отримала христіанську віру, фактично позбавилася спочатку митрополита, якого забрала Москва, а потім, після 228 років окремого від Москви існування з окремим митрополитом, була антиканонічними актами 1685 і 1686 рр. підпорядкована своїй колишній дочці - московській церкві," - писав один з тодішніх церковних діячів.

Почалося одверте нищення всіх особливостей української церкви, які витворилися в довгому незалежному житті та складалися з світоглядових, церковно-устроєвих, богослужбово-культових, обрядово-національних, наречті побутових елементів і традицій.

Відмінний від українського соборно-правного церковного устрою пезаро-папизм російської церкви особливо розвинувся за часів Петра I., що оголосив себе головою церкви. З наказу уряду церква почала виконувати денационалізацію і русифікацію інших народів, а також адміністративно-поліційні функції. Тоді ж був створений вищий орган церковної влади - священний синод, який підлягав безпосередно цареві і за його вказівками давав інструкції церковним парафіям прищеплювати в народі почуття вірності до церкви і самодержавства.

Це як і скасування патріярхату в Москві і невпинне підкорювання церкви царській владі, виразно визначили церкву як знаряддя царської політики. Про це писав визначний російський поет і публіцист Радіщев, так:

Власть царска веру сохраняет,
Власть царску веру утверждает;
Союзно общество гнетут.
Одна сковать рассудок тщится,
Другая волю стерть стремится.

Особливої сили досяг вплив московської церкви в добу чорної реакції, в часи царювання Миколи I, "жандарма Европи", який спер свою владу на власній формулі: "Православ'я, самодержавство і народність", поставивши віру на перше місце і тим яскраво підкреслив роль церкви в зміцненні і підтримці його монархії.

Цю родю вірної опори царського трону відограва православна церква і серед населення інших неросійських земель, силоміць приєднаних до єдиної підяремної імперії. Різні сибірські народності, а також південно-східні народи - калмики, кіргизи, туркмени, узбеки й таджики, - проти власної волі поверталися на православ'я. Церква пиріла серед них свій вплив і виховувала іх вірними слугами цареві, нарчаючи що він править ними від Бога і бунтуватися проти нього - гріх.

У великий боротьбі, яку провадили проти самодержавства свободолюбиві кавказькі народи за своє національне і релігійне визволення, оспіваній Шевченком як титанічне змагання мужнього Прометея з орлом - символом царського деспотизму, який "діобе ребра й серце розбиває", однак "не випе живутої крові", ролю російської православної церкви яскраво змальовано:

Храми, каплиці і ікони,
І ставники, і міри дим,
І перед образом Твоїм
Неутомими поклони -
За кражу, за війну, за кров,
Що братню кров пролити, просять,
А потім в дар Тобі приносять
З пожару вкрадений покров.

Церква, як складова частина в єдиному організмі поліційно-самодержавної імперії прислуговувалася тронові і те, що писав Шевченко про католицьку церкву середньовіччя, повною мірою стосувалося і до тогочасної російської православної церкви:

Розбійники, людоїди,
Правду побороли,
Оsmіяли Твою правду
І силу і волю.
Земля плаче у кайманах
Ля за дітьми люди...

Пропаганду за православ'ям ширився і за межами царської імперії ніби на підтримку православної церкви надсилювалися великі грошові суми до Галичини, а в дійсності - на фінансування московофільського руху спрямованого на приєднання галицької землі до російської імперії, на розпалювання того руху опорними пунктами, якого стали православні церкви.

Ту ж саму роль відогравала православна церква і в зовнішній політиці самодержавства, виправдовуючи всі його загарбницькі плани поєвлення сусідніх країв.

Численні царські походи на Туреччину, одвічне намагання Rosii: підкорити своєму впливові Балкани, оволодіти Дарданельськими притоками, що диктувалося військово-стратегічними та торговельно-економічними інтересами російської імперії, знаходили своє виправдання у церкві, як війни за визволення славян, як кара нечистивим туркам за погром 1454 р., як повернення православної віри в завойовані музулманами країни. В роки реакції, коли обер-прокурором Синоду став відомий реакціонер - монархіст Побєдоносцев, у руках його православна церква стала послушним чинником усіх самодержавних заходів і піанів.

Особливої сили досягла пропаганда православної церкви в роках першої світової війни, коли російський наступ відбувався під гаслами: "хрест на константинопольську св. Софію" і "Русская Галиція". І хоч до Константинополя дійти не довелося, але за час цього короткого хаздінування в окупованій Галичині російські завойовники разом з православним духовенством, що наїхало туди "христити" уніятів, чима-

ло розправилося з джерелами української національної культури на західних землях та з греко-католицькою церквою, зруйнувало багато культурних цінностей, знищило Ставропігійську бібліотеку, вивезло вглиб Росії митрополита Андрея Шептицького та багато інших чільних діячів греко-католицької церкви.

Хотівши революція здавалось поклада край використанню церкви як знаряддя політики. Проголошенні революцією гасла свободи слова, сумління і віровизнань на перших кrokах дали бажані відгуки, сприяли зокрема відродженню Української Автокефальної Православної Церкви. Та не на довго. Незабаром стало ясно, що урядовою вірою нової держави є атеізм і під гаслом свободи всікої релігії та боротьби з нею почалося нищення всіх ознак релігійного життя.

УАПЦ, що розвинулася на основах відродження своїх національних традицій, була оголошена контрреволюційною і піддана розгромові, а її провідники: митрополит Василь Липківський та його наступник Микола Борецький – замордовані. Такої долі зазнали й інші церкви в ССР. Найбільші православні святині, як Києво-Печерська Лавра, що стала антирелігійним музеєм, а церква св. Софії – заповідником, – стали тим самим знаряддям урядової політики. Багато церков було закрито зовсім.

Та прийшли роки анексії Західної України та Білорусії, південної Фінляндії, Басарабії, Буковини і Прибалтики. Московський уряд зустрівся тут з глибоко релігійним населенням, вихованим з покоління в покоління на традиціях Христової віри, для якого дикі і незрозумілі були всі пропаганди атеїзму і матеріалізму з якими посунули на "освобождені" землі большевики.

Тут довелося большевикам змінити тактику. Щоб мати вплив, особливо на православній Волині і Білорусі, московський уряд запровадив там свою церкву. До Луцьку большевики надіслали свого екзарха.

Грецо-кат. церкву переслідували зразу не наважувалися, хоч і бачили, що згуртування населення навколо своїх парохів, які здійснювали над ними свою духовну опіку, ніяк не йшла на користь комуністичним доктриналам. Однак репресувати митрополита Андрея Шептицького, що оточений всенородною любовю сидів на своєму Свято-Юрському престолі, невважали в той час за можливе. Все ж таки в цілях навернення на православ'я у Москві було виснажено єпископа Львівського, архимандрита Пантелеймона Рудика. Але акція навертання не була розвинена, бо почалась нова війна (1941).

Перед відступом з Галичини в 1941 році большевиками було зимордовано кілька десять греко-кат. священиків, серед них двох дійсних членів української греко-кат. богословської академії у Львові – о. др. Андрія Ізака і о. др. Миколу Конрада, а багатьох вивезли на схід. Війна спричинилася до великих внутрішніх і зовнішніх змін у всьому советському житті. Виступаючи в колі албанських держав, Советський Союз, що проголосив себе носієм і оборонцем демократії, вважав тепер за нее зручне фігурувати як країна атеїзму і безвірицтва. Так кремлівський уряд змінив тактику та проголосив широку релігійну "толеранцію". Були відкриті церкви. Знову відновили московський патріархат. На чолі церкви став митрополит Сергій, якого було настановлено патріархом. Він намагався встановити свою владу не лише над православними церквами в межах ССР, а і на еміграції.

У Москві було проведено церковний собор, коли вибрали патріархом Сергія – в серпні 1943 р., а другий собор відбувся з нагоди вибору другого патріарха Алексія.

Повернувшись знов до Галичини, советська влада спочатку невтруталася в церковні справи і з тактичних міркувань не хотіла у воєнний час піднимати проти себе і так незадоволеного населення.

Натомість Совети всіляко підkreślвали свою релігійну толерантність. Відвідання митрополита Шептицького після здобуття Львова представниками вищого військового командування, а після його раптовної смерті масова участь високих советських достойників в його похоронах, приїзд літаками понад двадцять православних духовників з глибини ССР, на похорони, відзначення небіжчика - митрополита як найбільшого українця нової історії, як першого після Мечченка патріота і діяча, - все це мало бути речовими доказами прихильного ставлення Советів до церкви і релігії. Однак все у квітні 1945 р. у Львові подвилася брошура п.з. "З хрестом чи ножем", в якій сплює пам'ять покійного митрополита Андрея.

Ледви скінчилася війна, Совети почалися певніше на завойованих і окупованих землях і знову взялися за справу нищіння церкви. В першім же місяці по капітуляції Німеччини було заарештовано митрополита греко-кат.церкви о.др. Йосифа Сліпого, львівського помічника епископа, канадського підданого о.Никиту Будку, о.епископа дра Миколу Чарнецького, о.Ординарія епископа Григорія Хомицького і його помічника епископа о.др-а Івана Литишевського, а в цілому краю уважено і вивезено на схід понад 300 греко-католицьких священиків.

Обезголовивши таким чином греко-кат.церкву в Галичині і позбавивши її кращих діячів, Совети почали акцію за цілковите знищенні цієї церкви. Знову в пригоді стало ім руське православіє яке вони вирішили ввести в Галичині та усунути унію. Під іхнім тиском гурток дотепершніх греко-католицьких священиків на чолі з о.др-ом Гаврилом Костельником відбув у Львові свій "собор" на якому проголосив не дійсність Берестейської Унії з Римом (1596 року) і злиття греко-католицької церкви в Галичині з патріаршою православною церквою в Москві. Всіх хто не підкоряється цьому рішенню піддають репресіям. Таким чином греко-католицьку церкву в Галичині нещадно переслідується і силоміць ліквідується.

Як повідомляє ватиканський офіціоз "Оссерваторе Романо" в ч.241 від 14.жовтня 1946 р., в Києві оголошено обвинувальний акт проти митрополита Сліпого та епископів - Чарнецького, Будки, Хомицького і Литишевського, яким засуджується співпраця з німецькими окупантами, зокрема в справі формування Дивізії "СС-Галичина". Доданий до повідомлення коментар спростовує інкримовані ім злочини. Але за останніми даними всіх підсудних засуджено на довголітні уголовнення.

Мають відбутися це два процеси - проти перемишльського українського греко-кат.епископа Ординарія о.Іосафата Коциловського та його помічника епископа о.др-а Григоя Лакоти, вивезених в червні минулого року в глибину ССР, і яким засуджується такі ж самі обвинувачення. Другий процес підготовляється проти о.др-а Петра Вергуна, Апостольського адміністратора для українців греко-католиків у Німеччині, заарештованого в Берліні і вже вивезеного в червні 1945 р. на схід.

Так у руках московського уряду Свята Православна Церква замість бути знаряддям духової розради, засобом піднімання християнських ідей любові, братерства і морально-етичних чеснот, - стає засобом пропаганди великородзинницьких ідей московського імперіалізму, засобом поневолення, загарбництва, експансії, засобом для здійснення плану і засобів противних Христовій науці.

В.Барський.

ПОЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД МІЖНАРОДНИХ ПОДІЙ (Короткий нарис)

У двох місяцях, які минули від часу, коли ми подавали наш освітній огляд подій, - розвиток політичних подій у світі позначився двома головними тенденціями:

З одного боку - це була генеральна офензива большевизму, поведена на всіх майже континентах, а зокрема в окупованих советською армією країнах Європи. З другого боку - можна було завважити інтенсивні протизаходи західних демократій, які намагалися зупинити оту червону атаку, і особливо що - сконсолідувати й забезпечити свої власні позиції у себе вдома й у країнах, які перебувають ще в межах західної сфери впливів.

Можна різно відгадувати, які були причини отого широко-заплянованого наступу советського тоталітаризму, що його бувши угорський прем'єр Надь назвав "комуністичною інвазією". Без сумніву, однією з причин його було бажанням завершити большевизацію окупованих країн ще заки ратифікується мирові договори з ними; бо після цієї ратифікації советська армія буде мусити врешті залишити іх території.

Але можна догадуватись теж, що ті радикальні советські заходи, якими в іншій країні відкинуто врешті невигідну "демократичну" маску й створено передумови для спрощеної комуністичної диктатури, - були підготовлені для евентуального збройного конфлікту. Можливість нової війни видіється советським володарям чимраз загрозливішою. І передбачуючи її - вони хочуть забезпечити собі майбутнє европейське передпілля.

Найбільше наглядним виявом червоної офензиви в матеріальніх, збройних формах був пакт трьох, згл.четирьох держав (СССР, Польщі й Чехословаччини, із забезпеченням співпраці Румунії) - для знищення УПА. Деяло заскочена світова громадськість довідалась про існування цього пакту завдяки недискретностям його західних партнерів. Сам факт його заключення був, у очах цілого світу, доказом сил украйнського повстанського руху й протисоветського резистансу взагалі. Цей воєнний договір декількох держав проти одної повстанської армії немає собі прецеденсу в історії, а історії війн особливо. Вислідом цього договору буде можливість свободного діяння советської армії на території інших договірних держав - в чому Совети зацікавлені. Очевидно в першу чергу советським сатрапам залежить на поспішній ліквідації УПА, найбільш загрозливого збройного фактора на всій території підкореної Європи, яка мала б стати плацдармом майбутньої війни.

Дуже багато розголосу в світовій пресі викликала друга частина советської офензиви - тим разом це була "політична" атака на Угорщину. Спираючись на комуністичну партію й невелику комуністичну фракцію в угорському парламенті, советська окупаційна влада перейшла в останньому місяці до одвертого наступу проти "буржуазної" парламентарної більшості й уряду. Урядову угорську партію т.зв. "Дрібних Уліборобів" обвинувачено в "змові проти уряду", арештовано й частинно зліквітовано відомими методами чільних ії діячів, а найвищі урядові угорські достойники мусили рятувати себе, втікаючи закордон. Під советською пресією, угорський прем'єр Надь мусів подати із Швейцарії свою димісію; тоді, ламаючи всякі конституційні закони ство-

рено новий "коаліційний" уряд під цілковитим впливом комуністів, тільки з деякими буржуазними маріонетками.

США й Велика Британія зареагували на цей розвиток подій в Угорщині гострими протестами й господарськими санкціями (стримано виплату позички Угорщині). Але, очевидно, самими тільки грізними словами направити в Угорщині ситуації не вдалося. На більш рішучі потягнення в цьому випадку західні потуги не відважилися. Навіть проект поставити угорську справу на наради ОН, - не переведено в життя.

Одночасно з Угорчиною, переведено ліквідацію протисоветської опозиції в двох інших окупованих південно-східних європейських країнах - Румунії й Болгарії. В Румунії переведено тисячні арештування в колах "буржуазних" демократичних партій, не зважаючи на всі протестні ноти англо-американців. В Болгарії арештовано керівника опозиційної аграрної партії, Петкова. При тому не треба забувати що Петков - один із тих болгарських діячів, які, власне, заступали колись союзницьку орієнтацію. Його партія - дуже ліва по своїй програмі. Але ж треба знати, що усіх активних діячів правих болгарських партій арештовано й зліквідовано вже давно.

З Югославії немає нових вісток про репресії, але ця країна вже настільки опанована тітоєвськими опричниками, що тут вони вважають можливим дати "передишку." - У Фінляндії переведено нові арештування членів революційних організацій молоді у звязку з недавнім бомбовим атентатом на советське посольство в Гельсінкі. Також із Польщі звідомляють про велики арешти нової підпольної організації "прихильників генерала Андерса." Після недавньої польської амнестії й голосної "ліквідації" "підпілля", ці вістки вражають дещо дивно...

Совети посилили свої воєнні приготування теж на території східної зони Німеччини. В усіх східно-німецьких краях переведено реєстрацію бувших німецьких вояків, моряків, літунів та військових техніків; частину з них уже "мобілізовано" й відвезено на схід. Інтенсивно провадиться експлуатація східно-німецьких покладів урану - потрібного для продукції атомових бомб. Для цього вживається німецьких насильно набраних робітників. В останніх місяцях почалися масові втечі німців, особливо молоді із східної зони - на захід.

Вістки про рухи советських агентур і місцевих компартій приходять теж із інших континентів - з південної Америки, північної Африки, Індії й навіть Австралії. Але найбільше грізним є агресивним у останньому часі став комуністичний наступ у Китаї. Після цілої низки болючих поразок, китайські комуністи перейшли тепер до офензиви й здобули собі низку перемог у провінції Мансі й у Манджурії. З національно-китайських джерел довідуємося про нову, інтенсивну підтримку, головно в озброенні що ії китайська (енанська) комуністична армія отримала тепер від Москви.

В боях проти національних китайських військ комуністам одверто допомагає сателітна республіка ССР - Зовнішня Монголія. На протязі останнього місяця монгольські війська двічі "інтервенювали" в Китай - в провінціях Сінкіянг і Чагар. Обидва рази їх підтримувало советське літунство. Але на китайські протести, однаково ССР, як і сама Зовнішня Монголія... заперечили яку небудь свою участь у сінкіянських подіях!?

В обличчі назріваючого конфлікту - суспільство Великої Британії чимраз більше консолідується, заступаючи закордонно-політичну лінію свого уряду. Дуже важною подією тут була річна конференція урядової лейбористської партії в Маргейті. Ця конференція мала бути тереном рішального бою між партійним проводом, що обороняє політику міністра Евіна, з одного боку, і - советофільською опозицією партії, з

другого. По цієї конференції привезували великі сподівання також кремлівські володарі, зважуючи всіма силами лейбористську опозицію до атаки проти Бевіна. Але на конференції сили опозиції виявили себе тільки незначними; великою більшістю заступлених голосів було сквалено закордонну політику Бевіна, - політику солідарності англо-американського світу і твердих протисоветських позицій.

Для того, щоб прочистити внутрішню англійську атмосферу від советофільського чаду, пороблено деякі заходи проти чужих агентур, на зразок американських заходів. Між іншим розв'язано "Англо-советське товариство", яке мало нібито копилювати приязнь до советських народів, але в дійсності було центром большевицької розкладової роботи.

Також найбільш загрожена большевицьким наступом західня великораджа - Франція перейшла на протязі минулых місяців поважний етап на шляху до внутрішнього очищення й вияснення своєї постави а міжнародній ситуації. Після урядової кризи, яка постала у зв'язку зі страйком робітників автомобільних заводів Рено, соціалістичний прем'єр Рамадіє створив новий кабінет трьох центральних партій: католицької МРП, радикалів і соціалістів, - без комуністів. Ще недавно, створення такого уряду у Франції уважалося чимсь неможливим, так велика була там сила комуністів і опанованіх ними робітничих профспілок. А про те уряд Рамадіє зумів втриматися проти комуністичної опозиції.

Іоправда, комуністичні агітатори розпочали організацію страйків у найповажніших галузях французького господарства, зокрема в залізничному транспорті. Але до переведення генерального страйку не дійшло. У переговорах профспілок із представниками уряду, комуністичні робітничі делегати виявили навіть дяжку податливість, так що страйки почастило ліквідувати.

Очевидно, комуністичним французьким лідерам залежить на тому, щоб не попалити ще раз уряду Рамадіє. Вони розуміють, що сьогодні у Франції ще не час для комуністичної революції. Новаленний Рамадіє вийшов тільки на користь правим антикомуністичним французьким силам (недавно рикрита широко розгалужена організація "Чорних Макі"), а передусім - рухові генерала де Голя. Цей рух - "Обєднання французького народу" - захопив уже дуже широкі кола французьких народних мас. У деяких департаментах більше 80% усіх мешканців уважаються тепер прихильниками де-голівського руху.

Подібну до Франції еволюцію переходить теж і друга латинська нація - Італія, де менш-більш у тому самому часі переборює уряд. Тут вийшли з уряду не тільки комуністи але і іх соціалістичні попутчики ліве крило соціалістичної партії на чолі з Ненні. Новий уряд створено майже виключно з представників найсильнішої італійської партії - християнських демократів, а тільки одно міністерство закордонних справ припало безпартійному - відомому антифашистівському діячеві правого напрямку - графові Сфорца. Завдяки підтримці правих, неурядових партій - новий уряд отримав вислів довіри парламенту, але незначною більшістю голосів.

Теж саме очищування від комуністичних впливів можна завважити й у деяких позаєвропейських країнах. Особливо гострий антикомуністичний курс приняли тепер країни південної Америки. В Бразилії розв'язано комуністичну партію - найсильнішу на всьому американському континенті - та деякі, опановані комуністами, профспілки. Пресиденти Бразилії й Аргентини відбули стрічу в одному пограничному містечку, де обговорено м.ін. справу спільної антикомуністичної тактики обох держав. Також чілійський уряд повів

заязту кампанію проти комуністів - недавно ще членів урядової коаліції.

В Австралії - заступник прем'єра і міністр закордонних справ Іветтс заatakував незвичайно енергійно комуністичну партію, називаючи її "загрозою для Австралії."

Вкінці, в передовій державі демократичного світу - Сполучених Штатах Америки - далі проводжено послідовно протикомуністичну чистку. Прочистивши комуністів американський урядовий сепарат, американський Уряд і Конгрес розслідують тепер дуже дбайливо не тільки нелегальну терористичну діяльність червоних агентур, але й передусім - вплив комуністичної пропаганди в американському культурному житті, у пресі й фільмі. Окріма комісія Конгресу простежила діяльність комунофільських підприємців, режисерів і акторів, у столиці американської фільмової промисловості - Голлівуді. Але одночасно з тим велики голлівудські кіно-виробництва почали продукцію антисоветських і антикомуністичних фільмів (найбільший із них - "Залізна завіса"), в яких зображується особливо діяльність советських агентів в США й Канаді. Таким чином, американські фільми, разом із пресою, радієм й книжковими видавництвами, будуть приготовлювати американське суспільство до - военної можливості.

На тлі цих обопільних приготувань до майбутнього конфлікту, дивно вражає мирна, господарська ініціатива США, що сталася, власне, в останньому місяці. Маємо на думці відомий "план Маршала" для господарської відбудови зруйнованої Європи і його заклик до всіх європейських держав - обєднатися для цієї відбудови.

План Маршала відноситься теж і до Советського Союзу. Підтримуючи американську ініціативу, міністр закордонних справ Великої Британії й Франції запросили Молотова на "конференцію трьох" у Парижі, яка мала обміркувати можливості умовин спільного використання американської допомоги. Після декількох днів вагання і напружених вичікувань - Молотов пропозицію приняв.

Але конференція, до якої деякі представники західної громадянської думки привязували великі сподівання, по п'ятьох днях закінчилася цілковитим провалом. Виною в цьому була непримирима постаوا Молотова й неможливість погодити з собою західний - британський і французький, - і східний - советський - погляди. Драматичне закінчення паризької конференції можна вважати остаточним розривом поміж Заходом і Сходом у господарській діяльності. Воно причиниться теж до отримання політичного розподілу світу на два табори.

- 300 0 000 -

СТАЛІНСЬКА РОСІЯ КОЖНУ ВОЕННУ ПЕРЕДІШКУ ВИКОРИСТОВУЄ ДЛЯ ГРАНДІОЗНИХ ОЗЕРОСЬ І ТВОРЕННЯ АРМІЇ, ТОМУ, що ТЕРОРИСТИЧНОЮ І ЕКСПЛОАТАЦІЙНОЮ СИСТЕМОЮ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ТОТАЛІТАРИЗMU Й ДИКТУРИ ПРИНЕСВОЛИТЬ ДВІСТІ МІЛІОНІВ НАСЕЛЕННЯ ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ ЧЕРГОВИХ ВОЕНИХ ПЯТИРІЧОК. АНІ АНГЛІЯ, АНІ США, ЗІ СВОЄЮ ТОЛЕРАНЦІЄЮ СТРАЙКІВ, ПРОВЛЕМОЮ БЕЗРОБІТТЯ ТІ ЛІБЕРАЛЬНОЮ ПОЛІТИКОЮ У ВНУТРІШНІХ СПРАВАХ НЕ ЗМОЖУТЬ ТЕРПІТИ ТАКОГО ТЕМПА ОЗБРОСТЬ І ШВІДШЕ ЧИ ПІЗНІШЕ БУДТЬ ЗМУНЕНИ СТАТИ ПЕРЕД КОНЕЧНІСТЮ ВОЗНИГО ЗУДАРУ З СССР. (З Декларації Проводу ОУН, опублікованої після закінчення II. світової війни в Європі)

В.К.

Із підсоветської дійсності

ЩЕ НЕ УСВІДОМИЛИ...

Збагнути магічні закони в державі "наїдемократичнішої демократії" може тільки той, хто мав "щастя" бути кільканадцять років ії громадянином. Давні "граждане" добре затянули істину: "Скачи враже, як пан може". Інакше справа виглядає там, де люди недавно стали "ущасливлені присоедіненім". Нові "граждане" ще не усвідомили добре советських "істин". Про це довідусмося навіть інколи з советської преси.

І так, в газеті "Радянська Україна" ч.41/1947, у статті п.з. "Фальшивий заклик до розгортання критики" якраз знаходимо "труднощі" такого "усвідомлення" на Західно-українських землях. Тут подається звіт з наради робітничо-селянських кореспондентів Волині, що відбувалася в м.Луцьку. - Нижче приводимо уривки з цієї статті - без коментарів:

"... Наприкінці наради з промовою виступив секретар обкому КП(б)У тов.І.І.Профатілов, який закликав учасників наради робітничо-селянських кореспондентів Волині, що відбувалася в м.Луцьку. - Нижче приводимо уривки з цієї статті - без коментарів:

"... Наприкінці наради з промовою виступив секретар обкому КП(б)У тов.І.І.Профатілов, який закликав учасників наради робітничо-селянських кореспондентів Волині, що відбувалася в м.Луцьку. - Нижче приводимо уривки з цієї статті - без коментарів:

Гарні слова і правильні. Але... ці гарні слова далекі від дійсності. Заклик т.Профатілова до розгортання критики - фальшивий.

Ось факти:

На трибуну піднявся працівник газети Олицького району тов.Циба. Він визнав, що "Радянська Волинь" правильно розкритикувала районну газету в своєму огляді. Районна газета дійсно ведеться на низькому ідейно-політичному рівні...

Цих слів було досить, щоб вивести тов.Профатілова з рівноваги. Він різко обірвав промовця:

- Ви вважаєте, що тільки ви працюєте в Оликах. Райком партії нічого не робить, райвиконком теж. Ви скажіть, що ви робите. Ви ж отримуєте гроші...

Голос із залі:

- Ми обурені, чому промовців перебивають і не дають ім висловитися...

Не закінчивши своєї промови тов.Циба сів на місце.

До президії надійшла записка:

"Поясніть будь ласка, де і кому можна і треба говорити про безладдя, які можуть бути в тій чи іншій редакції."

Редактор "Радянської Волині" тов.Лабезник дав таке пояснення:

- Тов.Циба все хотів звалити на райком партії. По відношенню до райкому партії ми не можемо прийняти ніякого рішення, а через те немає потреби говорити.

Репліка із залі:

Промовець хотів розповісти про хиби і недоліки роботи районної газети, але йому не дали. Ми не знаємо, як треба виступати, щоб ми могли розповісти про все, що нас хвилює.

Секретар обкому КП(б)У по пропаганді тов.Гаркуша "пояснив":

- На кожне об'єктивне явище є суб'єктивні висновки. Ви самі зауважали т.Цибі виступити, беріть слово й говоріть.

Хтось із членів президії:

- А правда дівчина завзята... (це про ту, що кинула репліку).

Гаркуша:

- Так. Але треба віяснити, якщо вона комуністка, то ій треба міцно всипати...

Після цього "пояснення" тон дебатів спав. Ніхто вже не наважився критикувати. У президії панувало повне задоволення..."

От вам образок советської дійсності. - Коментарі зайві.